

DIRVA

THE FIELD

Nr. 62
Rugp.-August 14, 1958
Cleveland, Ohio

100 milijonų žmonių reikalus svarstant

Istorinė Jungtinių Tautų sesija

Rugpjūčio 13 d. prasidėjo nepaprastoji Jungt. Tautų sesija. Tikima, jog ji bus istorinė, lemtinga. Gal kartais... Nes ko gi ten reiktų rinktis, jei nebūtų nė to oficialaus tikėjimo.

Bet tūlim skeptikų, tokių yra didžioji stebėtojų dalis, visa tai atrodo panašu į Maskvos įpirštą "Viduriniųjų Rytų krizės" trečiąjį veiksmą. Kuriam dar nebuš atomazgos. Ir programoje neskelbiama, kiek dar tos dramos veiksmų prieš akis.

Lygiai prieš savaitę su tokio pat oficialiomis viltimis buvo ruošiamasi viršūnių konferencijai. Įsiterpė Maoce Tungas, Chruščiovas staiga atsakė joms, Vakarai pasiskubino sutikti. Ir komunistai jau yra laimėję didelį žingsnį: jei jų rezoliucija, reikalaujanti Vakarų kaip agresorių pasmerkimo, jau iš anksto buvo lemta pralaimėjimui, tai dabar sumažėjo viltys ir amerikiečiams savąją praveisti, kitaip tariant, Vakarų blokui primestas nuomonų skilimo momentas.

Tuo pačiu metu Tolumuosiuose Rytuose pradėti kurti naujų krizių židiniai, Kinija sustiprino savo pozicijas naujais militariniais spaudimais ir išvytė diplomatine ofenziva, siekiančia laimėti Peipingui kėdę Jungtinėse Tautose.

Paskutinieji įvykiai Vid. Rytuose sustiprino ir Nasserio autoritetą arabų tarpe. Pasitarimai su Saudi Arabijos karaliumi Saudu laikomi nauju Nasserio laimėjimu.

To pasėkoje Vakarai, geriausiu atveju, tegali tikėtis tik neutralizacijos, t. y. visų įgultų atitraukimo ir oficialių abipusių įsipareigojimų nesikišti į Vid. Rytus, leisti ten šeiminkauti patiems arabams. Konferencijos išvakarėse buvo kalbama, kad amerikiečiai tai pasme esą paruošę nepaprastai sesijai naujos rezoliucijos projektą.

Ką Vid. Rytų neutralizacija reikštų? Aiškų atsakymą j tai duoda žvilgsnis į realią jų kraštų būklę, ir tas žvilgsnis, deja, nėra labai viltingas.

Problema apima apie 100 milijonų, didžiųjų dalimi beraščių, apgyventą plotą, maždaug JAV dydžio, kurio didžioji dalis yra dykumos ir kur didysis pačių gyventojų rūpestis yra vanduo — jo ten nėra pakankamai. Bet kitu požiūriu — tame pat plote yra du trečdaliai viso pasaulio naftos išteklių, tas plotas yra strateginis sausumos tiltas, jungias tris kontinentus.

Nasseris stengiasi tame plote sukurti savo imperiją. Sovietai oficialiai nesikiša, bet, kaip sakoma, laukia, kol obuolys nukris ir nukris jį iš anksto paruoštą pintinę. Praktiškai gi — jū talka yra lemianti. Visuose Vid. Rytuose, o ypač Arabų pusiasaly, kur yra daugiausia naftos, jų agentai išsijusę skatinant pronaserines nuotaikas. Ir jos tenyškųjų gyventojų tarpe stiprėja nepaprastu tempu. Ypač, kai komunistai beraščiams arabams pažada, kad tereikia tik išstumti vakariečius iš arabų kraštų — ir kiekvienas darbininkas tada galės važinėti Cadillacu, kaip šeichas arba karalius.

Irakas anksčiau buvo artimas Vakarų sąjungininkas. Už perversminės vyriausybės pripažinimą Vakarams jis prisidėjo laikytis neutralumo. Bet Bagdado radijas jau pradėjo puolimus

prieš Vakarus, pasiprašė iš Egiptui atsiųsti 3000 mokytojų, kurie paprastai esti Nasserio propagandistai.

"Jordanas nėra kraštas" — pasakė vienas britų diplomatas — "tai tik geografinis paminklas vieno jauno vyro, Huseino, drąsai". Išskyrus Saudi Arabiją, jis iš visų pusių apsuptas prisiekusių priešių: Sirijos, Izraelio, dabar ir Irako. Jis neturi jėgos atmušti nė vieno tų kraštų puolimo. Britams atitraukus įgulas, Huseino būklė tampa beviltiška. Gyventojų daugumas yra Nasserio šalininkai. Ypač daug jų Palestinos pabėgėlių tarpe. Komunistų veikla labai stipri. Britų įgulsms pasilieka, Jordanas gali tapti nauja "Formoza", atitraukimas reikšia jo atidavimą į Nasserio rankas.

Iš Libano amerikiečiai savo įgulas pradėjo atitraukti. Ten pronaserinis sentimentas yra didelis, tačiau mažesnis, negu Jordane. Murphy tarpininkaujant, susitarė dėl prezidento. Kurį laiką ten galima tikėtis tam tikro pastovumo, tačiau įsidėmėtinas tas faktas, kad susitarimuose nepalietas ekstremistų vaidmuo — įskaitant ir komunistus, kurių nemaži skaičiai yra infiltruoti į tą kraštą.

Nasserio įtaka smarkiai auga ir šiuo metu krizės dar nepalietuose kraštuose. Tokiam Kuvaito sultanatui, kurį valdo britai, apie 400 egiptiečių mokytojų

KRAUJAS KARTAIS GREIT NUDŽIUSTA

Pripažinimai ir nepripažinimai

Po Irako revoliucijos iš Washingtono užsienio politikos planuotojų sluoksnių pasigirdo du pažymėtini posakiai: 1) "Tai buvo pirma tokia žiauri revoliucija nuo bolševikų revoliucijos Rusijoje"; 2) "Naujoji Irako vyriausybė turės palaukti Amerikos pripažinimo ligi kraujas nudžiūs nuo jos rankų".

Rusijos bolševikų valdžia turėjo laukti Amerikos pripažini-

vykdo atvirą propagandą už Nasserį. Visose mokyklose kabo Nasserio — "arabų išlaisvintojo" — paveikslai. Būdingas yra švietimo ministerio pareiškimas, kad amerikiečių marinai "atsuko Libano laikrodį 50 metų atgal".

Ramiausia yra Bahreino sultanate, kur yra įrengta britų laivyno bazė. Ten agitatoriai suimami, tačiau pronaserinis sentimentas gyventojų tarpe visticiau gana stiprus.

Tiesa, kad Nasseris turįs kai kurių vargų su Sirijos komunistais, tačiau Sirijos masės yra Nasserio rankoje, ir vietiniai politikai tai žino.

Tačiau faktas, kad Vid. Rytai dar niekada nėra buvę rusų valdžioje, komunistų propagandai leidžia daug laimėti. Jie gali save pavaizduoti arabų gelbėtojais, imperializmo priešiniais.

Kitas svarbus momentas yra tai, kad sovietai remia arabus kovoje prieš Izraelį. Tiesa, rusai savo laiku balsavo už Izraelio valstybės įkūrimą, tačiau vėliau apsigalvojo, jog jiems naudingesnį žvejoti 50 milijonų arabų tarpe, negu tarp 2 milijonų žydų, kurių gyvenimo standartas yra nepalyginamai aukštesnis už arabų.

Taigi, įtakų grumtynėse dėl Vid. Rytų perspektyvos yra palankesnės sovietų diriguojamo Nasserio naudai, ir Vakarų įgultų atitraukimas, paliekant ten tuštumą, kaip to reikalauja rusai, reikštų Vakarų pralaimėjimą.

Tiesa, skelbiama, jog prez. Eisenhoweris nepaprastai Jungtinių Tautų sesijai pasiūlysiąs visiškai naują "taikos planą", tačiau apie jį kalbėti, neturint smulkesnių duomenų, tuo tarpu dar nėra galimybės.

mo beveik 16 metų. Irako nereikėjo nei 16 dienų, kol "kraujas nudžiūvo"...

Jau baigiasi dešimtmetis, kai Čiankaišeko vyriausybė valdo tik vieną, proporcingai nedidukę Kinijos salą. Bet Amerikos ir daugelio kitų akys tai visticiau Kinijos vyriausybę. Jungtinėse Tautose ji tebeatstovauja Kinijai ir Saugumo Taryboje turi lygią vietą su Amerika, Anglija, Prancūzija bei Sovietija. O visa Kinija faktiškai užvaldžiusi valdžia neturi nei Amerikos pripažinimo, nei vietos Jungtinėse Tautose.

Koki principai lemia pripažinimą ar nepripažinimą? Lojalumas teisėtoms valdžioms? Priešingumas iš smurto kilusioms valdžioms? Ar priešingumas tik smurto keliu atsiradusioms komunistinėms valdžioms?

Irakas nauja valdžia atsirado smurto keliu, bet ji greit pripažinta. Egipte Farukas irgi neperleido geruoju valdžios sukilėliams, o ne jis, bet sukilimo keliu susikūrusi valdžia pripažįstama ir atstovauja Egiptui. Europos "satelinės" valdžios atsirado ne tik smurto keliu, bet jos ir komunistinės, tačiau pripažįstamos ir turi vietas Jungt. Tautose. Netgi Vengrijos Kadar valdžia!

Kažin kaip būtų su pripažinimu (ir atstovavimu Saugumo Taryboje), jei Prancūzijoje kiltų civilinis karas ir de Gaulle valdžia atsidurtų tik Korsikos saloje, panašiai, kaip Čiankaišeko Formozoj? Arba, jei D. Britanijos

valdžia panašiu būdu atsidurtų tik, sakysim, Hondure...

O kaip būtų, jei panašus dalykas atsitiktų Rusijoje ir pasibaigtų tuo, kad Chruščiovas su partijos CK liktų įsitvirtinęs tik Sachaline?

Katras principas kam būtų taikomas?

Kas yra Jungtinių Tautų Organizacija? Žinoma, tai ne tautų, o tik valstybių organizacija. Ir tai tik teorija. Praktikoje tai yra tik viena kitą savo tarpe pripažįstančių vyriausybių (ir tai dar ne visų) atstovų ar vadovų pasitarimo bei diskusijų organas.

Pagal teoriją, čia turėtų dalyvauti tik tautų valioms atstovaujančios reprezentacinės vyriausybės. Bet praktikoje čia yra ir komunistinių ar militarinių diktatorių arba ir absoliutinių autokratų atstovų.

Lietuvos, Latvijos, Estijos junginimas į Sovietiją Amerikos ir daugelio kitų nepripažintas. Pripažįstamos senosios legalios diplomatinės atstovybės. Tai yra lojalumo legalioms vyriausybėms principo taikymas, ne menkesnis taikymas, kaip Kinijos atveju. Tačiau praktikoje yra skirtumas tarp legalių Kinijos ir Lietuvos reprezentacijų pripažinimo. Kinijos delegacija sėdi Saugumo Taryboje su veto teise, o ją iš Kinijos išstūmusi valdžia nepaprastai kečes Jungtinėse Tautose neturi. Ir Lietuvos legaliai delegacijai priderėtų turėti vietą Jungtinėse Tautose. Bet čia yra atvirkščiai, negu Kinijos atveju. Okupacija nepripažinta, bet okupantai sėdi Saugumo Taryboje su veto teise ir galimybe laikyti duris uždaras legaliai Lietuvos delegacijai.

Lenkijos, Čekoslovakijos legalios delegacijos Jungtinėse Tautose turėjo vietas, bet privalejo jas užleisti smurto įsteigtų komunistinių valdžių delegacijoms. Jų ir vyriausybės bei pasiuntinybės neišlaikė pripažinimo, ne tik tokio, kaip Kinijos, bet net ir kaip Lietuvos...

Diplomatinių pripažinimų bei nepripažinimų srityje vyksta svyravimas tarp idealistinių principų ir oportunistinių sumetimų. Todėl sunku apčiuopti jų pripažinimų ar nepripažinimų logiką ir dar sunkiau numatyti, kada ir kokia staigmena šioje srityje gali išdygti.

JIE ĮSIJUNGĖ Į DIRVOS TALKĄ

Iš baigiamą \$20,000 vaju įsijungė trys nauji šimtininkai. Jais yra:

105. VI. Vijeikis, dail. ir ofsetinės spaustuvės savininkas, Dirvos bendradarbis, rėmėjas ir talkininkas, iš Chicago \$100.00
106. Dr. J. Ramunis, nesenai dar buvęs skraidančiu kariuomenės gydytoju, parašęs Dirvai daug vertingų straipsnių, dabar atidares savo gydymo ofisą Chicago \$100.00
107. Inž. J. Daugirdas, chigagietis, bet clevelandiečiai gali matyti jo prižiūrimus milijoninius druskos kasyklos įrengimo darbus Painsville — Fairport Harbor. J. Daugirdas yra buvęs Vilties Korporacijos narys Vokietijoje, mokslus baigęs Kanadoje \$100.00

Taip pat į baigiamą vaju įsijungė ir didelis Dirvos bičiulis Romualdas Nemickas, iš Highland, Ind. \$25.00

Clevelande lankėsi Neo Lituonijos korporacijos New Yorko skyriaus pirmininkas Juozas Maurukas ir su clevelandiečiais turėjo pasikalbėjimą jaunimo reikalais. Nuotraukoj, iš kairės: J. Čiurberkis, C. Modestavičius, Dr. Jonas Maurukas (Elyria), K. Gaidžiūnas, D. Maurukaitė (New York), N. Gaidžiūnienė ir Juozas Maurukas (New York).

PRIVERSTINIS AR LAISVAS DARBININKŲ ISTOJIMAS Į UNIJAS?

DĖL PRIKLAUSYMO UNIJOMS LAPKRIČIO MĖNESĮ BALSUOTOJAMS REIKĖS PASISAKYTI OHIO, CALIFORNIOJ IR KITUR. — RUGPJŪTYJE AUTOMOBILIŲ GAMYBA BŪSIANT ŽEMA, BET LABAI PASOKS RUGSĖJO MĖNESĮ. — IR TOLIAU TENKA LAUKTI KAINŲ KILIMO IR DOLERIO SMUKIMO.

JONAS KAZLAUSKAS

"Right-to-Work" įstatymas, galiojantis 18 valstybių, daugiausia pietiniuose ir žemės ūkio gaminių rajonuose, bus bandomas praveisti per lapkričio mėn. balsavimus dar 7 valstybėse, jų tarpe Californijoje ir Ohio.

Right to Work įstatymas leidžia darbdavius-bendroves atsisakyti nuo Union Shop reikalavimų, pasirašant su unija sutartį. Valstybėse, kaip Florida, Iowa, Nebraska, Texas ir kitos, kurios turi right-to-work įstatymą, — unijos negali priversti korporacijų pasirašyti sutartis pagal union shop nuostatus. Valstybėse, kuriose nėra šio įstatymo, union shop sutartis yra unijų siekimas, nes federalinis Taft-Hartley įstatymas šios rūšies kontraktą leidžia.

Union shop sutartis yra būtinas priklausymas unijai. Darbininkas, prieš pradėdamas darbą, turi sutikti, kad per nustatytą laiką, dažniausiai per 1 mėnesį, jis taps unijos nariu. Trumpai, priklausymas unijai yra būtina sąlyga išlaikyti darbą: atsisakymas įsijungti į uniją reikšia darbo praradimą. Prieš gaudamas darbą, darbininkas neprivalo būti unijos nariu, tačiau pradėjęs dirbti įmonėje ar įstaigoje, kurioje yra union shop reikalavimai, jis turi jiems paklusti: įstoti į uniją ir mokėti nustatytą mokestį.

Argumentai už Right-to-Work įstatymą yra stiprūs, bet prieš jį nėra silpnėsni, jei nestipresni.

Priverstinis įstojimas į uniją nėra visų darbininkų sutinkamas su džiaugsmu. Individas nustoja pasirinkimo teisės, jis yra verčiamas jungtis prie daugumos, o m i n u o jantieji darbovietėje neįsprendžia, kas tik dar labiau sukomplikuoja. Logiškas abiejų pusų bendradarbiavimas jas liečiančiuose klausimuose yra tiesiausias kelias į susitarimų pasiekimą.

Rugpjūčio mėn. automobilių gamyba, skaičiuojama, bus labai žema — 180,000 vienetų; praeitais metais rugpjūčio mėn. buvo pagaminta 525,000 automobilių. Priežastis yra ta, kad šių metų rugpjūtis yra inventurizacijos mėnuo.

Rugsėjo mėn. apie 90% produkcijos bus skirta naujiems modeliams. Laukiama, kad nemažas skaičius atleistųjų bus pašauktas į darbą. Vėlesnieji mėnesiai žada gerą gamybos lygį, jei sutarties pasirašymas tarp bendrovių ir unijų nesukomplikuos padėties.

Liepos mėn. normalu, t. y. dviejų mėnesių atsargos. Rug-

ptobula, yra reikalingos pataisos. Tačiau ir antroji medalio pusė turi savo logiką, kuri yra pagrįsta praeities ir dabarties faktais.

Bendrovių reikalavimas iš darbininkų pasirašyti pasižadėjimą, kad neįstos į uniją, yra istorijos lapuose, kurie skaudžiai aprašo tuometinės darbo sąlygas. Organizavimas unijos dar šiandien dalyje korporacijų reikšia darbo netekimą, nes paskiri darbininkai derybose dėl atlyginimų ir darbo sąlygų yra daug silpnėsni, negu organizuotos grupės ar vienetų atstovai. Atleisti neorganizuotą darbininką iš darbo yra žymiai lengviau, negu darbininką, kaip organizuoto vieneto narį.

Asmuo taikosi prie visuomeninės-socialinės aplinkumos, kuri yra nustatoma ir diriguojama organizuotos daugumos. Likusi masė gali būti skaičiuimi didesnė, bet svoriu ir įtaka liks menkesnė.

Darbininkas, atėjęs į įmonę, kurioje daugumos jo bendradarbių reikalai ir problemos yra pavesti unijos pareigūnams, prisijungia prie jų, įstodamas į uniją, kad galėtų kartu su jais dirbti. Jo atvejis panašus į demotivatą, gyvenantį respublikonų valdžioje. Jis už Eisenhowerį neįbalsavo, jis jo politikai nepritarė, bet gyvena, dirba ir mokesčius moka, nesutikimas su organizuotos daugumos išrinktu valdžios atstovų politika pasiūlo tik apleidimą JAV, tačiau bėgimas jo problemos neįsprendžia. Jis lieka, laukia ir darbuojasi, kad jo bendraminčių galvosena-idėjos ateityje paimitų dominuojantį vaidmenį.

Right-to-Work įstatymas darbdavių ir darbininkų problemų neįsprendžia, jas tik dar labiau sukomplikuoja. Logiškas abiejų pusų bendradarbiavimas jas liečiančiuose klausimuose yra tiesiausias kelias į susitarimų pasiekimą.

Rugpjūčio mėn. automobilių gamyba, skaičiuojama, bus labai žema — 180,000 vienetų; praeitais metais rugpjūčio mėn. buvo pagaminta 525,000 automobilių. Priežastis yra ta, kad šių metų rugpjūtis yra inventurizacijos mėnuo.

Rugsėjo mėn. apie 90% produkcijos bus skirta naujiems modeliams. Laukiama, kad nemažas skaičius atleistųjų bus pašauktas į darbą. Vėlesnieji mėnesiai žada gerą gamybos lygį, jei sutarties pasirašymas tarp bendrovių ir unijų nesukomplikuos padėties.

Liepos mėn. normalu, t. y. dviejų mėnesių atsargos. Rug-

ptiūčio ir rugsėjo mėn. inventorizacijai dar sumažės, nes pardavimas žymiai prašoks gamybą.

Taikingas sutarties pasirašymas padidintų dirbančiųjų eiles ir prisidėtų prie greitesnio ūkinio pagerėjimo.

Prezidento perspėjimas bendrovių vadovybėms ir unijoms, kad kainų ir atlyginimų kėlimas gali iššaukti vartotojų pasipriešinimą pirkimui, Centrinio Banko didesnis suvaržymas kreditų akcijų rinkoje ir akcijų kainos, kurios rugpjūčio mėn. 8 d. buvo aukščiausios šiais metais, — rodo, kad yra rimto pagrindo galvoti apie priemones, kurios sustabdytų ar bent sumažintų infliaciją.

Jų yra, bet labai abejotina, kad jos bus vartojamos, nes šiandien jos dar nėra priimtinos.

1. Kreditų suvaržymas būtų žingsnis atgal ūkinio atsigavimo eigoje.
2. Federalinio biudžeto sumažinimas panaikintų numatomą deficitą — priešinfliacinį faktorių, bet tarptautinė padėtis neleidžia biudžeto apkarpyti.
3. Kainų-atlyginimų kontrolė taikomos metu demokratiniame krašte yra nepopuliarus žygis, ypač artėjant lapkričio mėn. rinkimams.

Atrodo, kad tenka nors ir nenormomis didžiausią 2-3% kainų kilimų ir tolimesniu dolerio smukimu.

25 STUDENTAI STUDIJOJA LITUANISTIKĄ

Jau antri metai, kai New Yorke, Fordhame universiteto klase, prisiglaudžia saujelė lietuvių studentų. Šią vasarą lituanistikos semestras susilaukė didesnio klausytojų būrio, negu pernai. Šiemet 25 studentai, 12 sėliu ir 13 pasauliečių, buvo įsijungę į lituanistikos studijas. Pagrindė šio semestro buvo lietuvių kalba. Kalbos studentai mokėsi dvejose grupėse. Vidurinė grupė dėstė dr. A. Šlepetytė ir dr. A. Vasys, o aukštesniajai grupei St. Barzdukas ir prof. J. Brazaitis. Pastarajai grupei, be lietuvių kalbos sintaksės, buvo dėstoma ir stilistika. St. Barzdukas ir prof. J. Brazaitis taip pat dėstė ir 20 amž. lietuvių literatūros kursą; dr. A. Šlepetytė — tautosakos kursą, ir dr. A. Vasys — istoriją.

Semestro metu su paskaitomis aplankė svečiai lektoriai: dr. J. Puzinas, dr. A. Salys, min. V. Sidzikauskas ir V. Trumpa. Kiekvienas pateikė pluoštą žinių iš savo srities. Tai, ką studentai pramoko Fordhame per šias trumpas šešias vasaros savaites, yra kraštis, kurio niekas negali pinigais įvertinti.

Vertėjų ir didesniams studentų skaičiui susidomėti šiomis lituanistikos studijomis, ir kitą vasarą gausiau dalyvauti. A. A. I.

Šiemetinė "Miss Ohio" — aštuoniolikmetė Margaret Putnam iš Ada, Ohio.

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6844. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-ijos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6844. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais. Atek. Nr. kalna 10 centų.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:
P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Papienas (Chicago), V. Raastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Reikia pasidžiaugti, kad šia vasarą, daugiau negu kitais metais, lietuviškumo įsisaminime ir organizaciniame darbe, stipriai pasipildė ir mūsų jaunimas. Apie lietuviškojo jaunimo stovyklavimą Putname, Lietuviškuose Kalneliuose (taip neseniai pavadinta katalikiškųjų organizacijų sukurta stovykla netoli Detroito) jau esame laikraščiuose skaitę ir drauge džiaugęsi, kad lietuviškoji mintis ten stipriai buvo skiepijama. Dabar gi, jau esam Tautinės skautų stovyklos išvakarėse, į kurią susirinko, kaip mums buvo pranešta, virš 500 jaunuolių. Tai didelis įvykis, vertas mūsų visų dėmesio, o kur reikia, ir nuosirdžios paramos.

Po šios stovyklos, ateina eilė Korporacijos Neo Lituania stovyklai Cape Cde, dar vėliau santariečių stovyklai Tabor Farmoje. Jų dar eilė mažesnių, kaip kiti sako, parapijinių stovyklų, kurios taip pat atliks naudingą darbą ir stipriai išaugins vieną kitą lietuviškumą daigą. Gi dar atsimenant mūsų jaunimo pastangomis rengtus ar dar numatytus surengti įvairius kitus lietuviškus subvėmus, tai jau ir turėsime tą malonų sąrašą lietuviškojo jaunimo darbų, kuriuose jie patys stiprėja ir drauge jauniesiems patraukia eiti jų keliais. Visa tai gražu ir sveikintina. Visa tai žada derlių, kurio vyresnieji nekantriai laukia.

Vienok, kaip mes besidžiaugtume tais gerais jaunimo darbais, kuriuos čia suminėjome, bet negalime užmiršti ir tokių reikišnių, kurie kelia nemažą rūpestį. O jų yra nemažai ir apie kai kuriuos čia užsiminsime.

Stai, mes pastebime peridėję jaunimo susiskirstymą grupėmis ir taip susiskirstusius užsidarymą savaime ratelėje. Dar blogiau, jei tas uždaras ratelis pradeda į kitus tokio pat amžiaus jaunuolius žiūrėti tik į kritikuo-damas. Kritikuodamas, dažniausia, ne savo galva, bet vyresniųjų patarimais, kad mes gerieji esam, o anie blogieji.

Tokia "kritika" yra ne kas kitas, kaip jauname amžiuje susirgimas labai pavojinga liga, kuri anksčiau ar vėliau, nuves į labai siaurą vienos ar kitos grupės davatikiškumą pačia blogąja prasme. Jei dar buvo galima tokio reiškinio neskaityti didelę ligą gyvenant savaime krašte, tai čia, kur lietuvis nuo lietuviu toliau, kur tų nutautėjimo pavoju, be atsisirimo ir gausesnį lietuvių būrį daug gausiau, toks atsisikymas ir bandymas atsikurti jaunuolius išlaikyti, jau labai žalingas. Ir kas blogiausia, kad patys jaunuoliai tokio atsisikymo nenori. Jį diktuoja vyresnieji, kurie vis dar brolyje nenori matyti brolių, bet tik savo vaizduotėje sukurtą menkesnįjį.

Kad ir kaip rūpestingai mes skaitytume savo jaunimo eiles, jų vistiek nedaug ir jie svetimojo aplinkumoj labai greit pradingsta. Reikia labai didelės tarpusavio traukos, kad jis ilgiau, ir lietuviškumo požiūriu sveikiau,

išlaikytų. Tat mūsų jaunimas neturėtų statyti jokių užtvary, o jai jau kur jos pastatytos, jas reikia ir sugriauti. Jaunimo organizacijų vadai neturėtų bijoti, kad jų darbus galėtų sekti visi jaunuoliai. Jaunimo organizacijų parengimai turėtų virsti viso lietuviškojo jaunimo parengimais. Nesvarbu, koku vardu vadinasi ta organizacija — ateitininkai, skautai, neolituaniai, santariečiai, svarbu, kad tik jie dirba gerai, lietuviškos požiūriu naudingą darbą. Visos tos organizacijos reikalingos, nes jų įvairumė ir jų programų turtingumė gali išaugti sveikas žmogus, geras lietuvis. Bet jei tos organizacijos tarpusavy statysis užtvaras, vieni į kitus šnairuos, vieni kitų parengimus nelankys, jie nenatūraliai suskaldys lietuviškumo visumą ir patys nukentės.

Mūsų jaunimui, ypač augant šiame krašte, labai reikia glaudaus tarpusavio bendradarbiavimo. Bendradarbiavimo šventadienis, bet ypač bendradarbiavimo kasdien. Tėvai tai ypatin-gai turėtų įsidėmėti, tuo rūpintis, tai skatinti. Tuo keliu savo būrius turėtų vesti ir visi jaunimo vadai. Jie turėtų nebijoti skelbti, kad atskiriems ideologiniams klausimams yra atskiros organizacijos, bet bendriems lietuviškiems reikalams — visi tik lietuviai, tarpusavy broliai ir seserys.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3148 West 63 St.

VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.

Trečiadienį, ketvirtadienį, penktadienį, tik nuo 1-3 val. popiet.

Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376

Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Norvest Medical Center

2336 West Chicago Ave.

Chicago 22, Ill.

VAL: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso REpublic 7-5020

Namų WALbrook 5-3765

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2557 W. 69th Street

(Tęjimas iš Rockwell St.)

VAL: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. šeštadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

MARGUCHIO metinė prenumerata \$3.00.

Kas ir kur?

• Pavergtųjų Europos Tautų Generalinis Komitetas rugpjūčio 6 d., prieš susirenkant posėdžiui JT Saugumo Tarybai, pasiuntė laisvųjų valstybių — Saugumo Tarybos narių — delegatams telegramą, kurioje prašė toje sesijoje svarstyti klausimus taip suformuluoti, kad Vid. Rytų padėtis būtų diskutuojama platesnėje plotmėje, iškeliant daug reikšmingesnę tiesioginę ir netiesioginę komunizmo agresiją — sovietų politinį, karinį ir ekonominį ryšinį Europos dalies pavergimą.

• Rugpj. 3 d. inž. P. J. Žiūrio rezidencijoje buvo susirinkęs pirmojo posėdžio LB naujosios Centro Valdybos branduolys, išrinktas LB II Tarybos liepos 4-6 d. sesijoje Clevelande. Posėdyje dalyvavo: St. Barzdukas, P. J. Žiūrys, J. Staniškis ir V. Kamanas. Alg. Nasvytis negalėjo dalyvauti dėl savo atostogų. Posėdyje buvo sutarta nedelsiant prisiimti pareigas iš buv. Centro Valdybos. Taip pat buvo aptartas pareigų pasiskirstymo klausimas ir numatyti kviestinieji kandidatai trūkstantiems Centro Valdybos narių postams. Visų posėdžio dalyvių reikštas noras sudaryti naują LB Centro Valdybą pilnos sudėties kaip galima greičiau, kad darbas galėtų būti varomas netrukdomai toliau. (CV inf.)

• Juozo Bačiūno kelionės po Pasifiko kraštus įspūdžiai, savo laiku spausdinti Dirvoje, rudenį išeis atskira knyga. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Centro Valdyba. Spausdina VI. Vijeikio spaustuvė Chicagoje. Knygai įvadą parašyti pasižadėjo prof. M. Biržiška.

• VI. Kulpačevius, BALFo Centro buhalteris ir sandėlio vedėjas, kruopščiai balansuoja BALFo knygas Seimui. Jau matyti, kad BALFas per 2 metus išsiuntė virš 2 milijonų svarų visokių gėrybių į užjūrius, daugiausia į Vokietiją. Visų tų 2 milijonų svarų gėrybių vertė siekia apie pusę milijono dolerių, o piniginė BALFo apyvarta per pastaruosius 2 metus viršija ketvirtą milijoną dolerių.

• BALFas vien šiais metais pasiuntė per tūkstantį siuntinių į anapus geležinės uždaros. Pusė jų buvo rūbai, kita pusė — vaistai. Maisto mažai kas prašė, nors ir tokių siuntinių nusiusta, daugiausia į didesnius miestus.

• Adv. Kęstutis Michelonas, kurio kandidatūra į New Yorko ALTo valdybą dar taip neseniai primygtinai rėmė, aktyviai dalyvauja kitų politinių grupių reikalaujant jį jam pripažinti ne tik New Yorko socialdemokratui, bet ir krikščionių demokratų blokui, liepos 20 d. teismo sprendimu pripažintam kaltu 1-jo laipsnio sukeičavimu. Bausmė bus paskelbta rugsėjo 1 dieną.

• Grįžus p. Narkefūnaiti iš Punsko (o ji parvežė labai daug informacijų specialiai BALFui) ir iš keleto specialiųjų laisvųjų raštų aišku, kad lietuviai ten šelpini, bet toji šalpa tufi gauti kitas formas. Dėl to šalpos darbas ne tik nesustojo ir nesustos, bet stengiamasi jį dar sustiprinti.

Okupuotos Lietuvos lietuviai užverčia Suvalkų lietuvių propagandą, spausdinius, ir "repariantais" — bet materialinės pagalbos beveik neprisiunčia.

• Anicetas Simutis, vicekonsulas, atostogas leidžia namuose, tebetvarkydamas dar ne taip senai iš spaudos išėjusį, jo redaguotą Pasaulio Lietuvių žinyną, kurio jau išplatinta apie 1500 egz.

Būdinga tai, kad nemaža užsakymų ir malonių atsiliepimų jis gauna ir iš čia gimusių lietuvių. Nors išplatinta jau ir didelės skaičius, tačiau liuksusinis knygos išleidimas pareikalavo nemažai išlaidų, todėl laukiama dar daugiau prenumeratorių.

• Antanas Senikas, LNF pirm., su žmona Danute, rugpjūčio 6 d. atšventė 20 m. savo vedybinio gyvenimo sukaktį.

• Gener. konsulas New Yorko Jonas Budrys su poniu, dvi savaites atostogavo Atlantic City, N. J.

• Prof. inž. J. Čiurlis su žmona atostogauja ramiojo vasarvietėje Kingston, N. Y. Kartu su jais išvyko ir p. Valaičiai.

• Jurgis ir Elena Sirusai su šeima praeitą savaitę lankėsi Niagara Falls, Kanadoje.

• Ligija ir Bronius Bieliukai grįžo iš atostogų, kurias praleido lankydamiesi New Yorko valstybės gyvenančius draugus.

• New Yorko Lietuvių Filatelistų Draugijos plačiai skelbta reprezentacinė Lietuvos pašto ženklų paroda Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo metu atšaukiama ne dėl nuo jos priklausiančių aplinkybių.

CHICAGOJE

Dirva gaunama atskirais numeriais:

Margučio įstaigoje, 6755 So. Western Ave.

Marginių krautuvėje, 2511 W. 69 Street.

J. Karvello knygyne, 3322 So. Halsted St.

Terros knygyne, 3333 So. Halsted St.

St. Ramanauskio kraut., 4559 So. Hermitage Ave.

St. Penčylos kraut., 4501 So. Talman Ave.

B. Siliūnė kraut., 4600 So. Fairfield Ave.

P. Ramanauskų krautuvėje, 1439 So. 49 Ave.

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA
DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PARAŠĖ

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintelis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

RED. R. MIEŽELIS

KUO DAUGIAU
SĄMONINGUMO!

Iš pasikalbėjimo su Garbės Filisteriu profesoriumi Algirdu Julium Greimu:

— Ko lietuvių tautai reikia išmokti, ko atsikratyti, kaip kitaip pradėti?

— Mes, man atrodo, per dažnai mėgstame kalbėti apie lietuvių tautą, jos troškimus, jos ateitį. Tai, žinoma, neišvengiama, tačiau labai jau platoniska: realios tremties veikimo į lietuvių tautą galimybės yra labai ribotos.

Pridėsiu vis dėlto ir aš savo trisrašį.

1) Lietuvių tautai pirmiausia reikėtų išmokyti racionalizuoti — protu, o ne jausmais pagrįsti visą žmogishąsias ir tautines vertybes. Išmokyti kritiškai į save pažvelgti ir, kas sunkiausia, tą savo paties kritišką žvilgsnį atlaikyti. Kuo daugiau sąmoningumo!

2) Lietuviai turėtų stengtis gerai pažinti visas socialines savo tautos problemas, realias ekonomines jos galimybes. Tikrosios Lietuvos vietos Europoje ir pasaulyje supratimas turėtų būti išeities tašku pozityvioms ūkinėms ir kultūrinėms ateities problemoms svarstyti.

— Kurios intelektualinės mūsų laikų problemos, Jūsų nuomone, vertos daugiausia smegenų prakaito?

— Esu įsitikinęs, kad mes šiuo metu gyvenime humanitarinių mokslų — žmogaus mokslų — gimimo laikotarpiu, kurį galima būtų palyginti nebent su XVII-ju amžiumi tikslųjų ir gamtos mokslų istorijoje. Totališkumo, reikšmės, struktūros sąvokos, bent man atrodo, viešos iš aktu-aliausių, ir labiausiai revoliucioniškų. Mąstytojai, kurių raštai stipriausiai įkvepia šią žmogaus mokslų revoliuciją, yra: Husserlis, Marxas, Saussureas, Freudas. Toks sąrašas yra, žinoma, nepilnas ir subjektyvus, bet teiraujamasi juk mano nuomėnės. — Individo pasaulėžiūros ir akcijos plane: sąmonės ir sąmoningumo, laisvės ir užangaušotumo problemos, pagal mane, labiausia rūpi pokarinei europiečių kartai.

— Kokie jūsų dabartiniai darbai ir užsiėmimai?

— Apie savo darbus galiu kalbėti tik savo specialybės ribose. Esu kalbininkas. Klausimai, kurie šiuo metu man rūpi, gali būti suskirstyti į tris sritis: a) dviejų lingvistikų — istorinės ir struktūralinės — suderinimas; b) visuomeninių ir asmeninių mitų studijos ir jiems bendro lingvistinio statuso ieškojimas; c) mekanografinio-elektroninio prapūčių kalbos žodyno kūrimas ir, būtent, preliminarinė žodyno stadija — racionalios konceptų sistemos išdirbimas.

Nežinau, ar tai gali jus dominuoti: jokių ryšių su lietuvišiais kalbininkais neturiu, nematau, kad jie domėtųsi panašiomis problemomis. — Kita — lietuviškoji — mano užsiėmimų sritis jums gal labiau pažįstama. Priėmiau joje "kultūrinio juodadarbio" pareigas: išplėčiau, iš principo, visus užsakymus, atsakau į visus lietuviškus klausimus, dažnai nežinodamas, ar jie patiks ar ne, ar jie man ir kitiems patogūs ar ne.

• Santaros visuotinio suvažiavimo programa visu spartumu artėja prie galutinio sutvarkymo. Numatyta eilę paskaitų, diskusijų ir kitokių netikėtų. Paprastai suvažiavimai svarstomųjų klausimų gilumu, įdomumu ir įvairumu visuomet palikdavo

Ar įstoja į

VILTIES

draugija?

kuo geriausius įspūdžius dalyviams. Neabejojame, kad šiemetinė programa bus lygiai puiki, kaip ir pereinamosios.

Iš Californijos pirmą kartą į Vidurinius Vakarus atvyksta su paskaita žurnalistas Bronys Ral-la. Savo temai jis yra pasirinkęs pavadinimą "Mūsų pasaulio grūdas". Antrajai paskaitai pakvies-tas rašytojas Antanas Skėma. Sekmadienį kalbės Vl. Krivickas. Šiuo metu studijuojas New York'e. Numatytas diskusinės grupės moderuos Horstas Žibas ir Leonas Sabaliūnas. Rytas Babie-kas iš Clevelando ruošiasi pateikti moderniosios muzikos analizę. Muzikos ir literatūros vakarams pakviesta visa eilė jaunųjų pajėgų. Šiame suvažiavime bus prarastas Kazio Binkio mį-jelimas. Laukiama dalyvaujant ir Santaros Garbės Filisterių rašytojų Henriko Nagio, Mariaus Katiliškio, Juliaus Kaupo, Kosto Ostrausko, Algimanto Mackaus bei kitų svečių.

Suvažiavimas prasidės rugsėjo 5 dieną ir tęsis tris dienas. Norintieji jame dalyvauti prašomi iš anksto registruotis vietos Santaros skyriuose, nes vietų skaičius yra labai ribotas ir neužsiregistravę, tiek santariečiai, tiek svečiai, negalės suvažiavime dalyvauti. Nuo rugsėjo 2 d. Tabor Farmoje vyks Santaros visuomeninės veiklos kursai, pernai turėję nepaprastai didelio pasise-kimo. Šių metų kursai ne tiek gilinasi į techniškuosius visuomeninio veikimo klausimus, kiek patieks medžiagos lietuviškos kultūrinės veiklos ir ideologi-niais klausimais.

• Clevelando santariečiai šiuo metu yra visiškai užimti savo didžiojo projekto įgyvendinimo darbais, t. y., operos "Faustas" atvežimu iš Chicago. Opera, su puikiais atsiliepimais praėjusi Chicagoje, neapvilsi ir clevelandiečių. Fausto rolę išpildys solistas Stasys Baranauskas.

Clevelando visuomenė raginama visomis išgalėmis patalkininkauti santariečiams šiame užsi-mojime, iš anksto įsigyjant bi-lietus bei tampant operos rėmėjais.

• Kosto Ostrausko drama "Karnarėlė", Lietuvių Studentų Santaros leidinys, išėjo iš spaudos ir išsiuntinėjamas rėmėjams. Skaitančioji visuomenė kviečiama šią įdomią ir meniškai gra-žiai išleistą knygą įsigyti paspaudos platintojus. Viršelis ir techninė priežiūra atlikta dailininko Vytauto O. Virkau.

• Santaros Filisterių ir Sam-būrio šviesa konferencija įvyko prie Clevelando, Chippewa ežero vasarvietėje. Dviejų dienų konferencijoje dalyvavo per 30 atstovų iš New Yorko, Bostono, Chicago, Clevelando ir Detroito. Referatus skaitė Vytautas Kavolis, Jurgis Jaks-Tyris ir Raimundas Mieželis. Platus konferencijos aprašymą įdėsime sekančiame "Santariečių Gyveni-mės" skyriuje.

• "Nepastebėti" Darbo*) pa-sirodymo, reikštų savo parapišką mentalitetą pademonstruoti.

Trijų paskutinių Darbo nume-merių išspausdinimas yra viltin-gas bent dviem požiūriais:

1) Žurnalas — ne atskiri jo straipsniai, o pats įvykis bendrai — pasidarė vienintelė intelektualinės gyvybės kibirkštis. Prieš kelis metus studentų būry išjuoktas, Darbas šiandien yra daugelio nekantriai laukiamas.

2) Tikrai yra džiugu matyti pavyzdžių, liudijančių bent jau mūsų jaunuomenės atvirumą, kas nebūtinai "mūsų". Tada, kada liberalų suvažiavime platinama socialistų spauda, ta da netik tolerancija, bet ir dvasi-nio ryšio užuomazga atrand-savo geriausią išraišką ne libe-raluose ar socialistuose, o tiesiog grožini atvirose širdyse.

*) Darbas, trimėnesinis kul-tūros žurnalas, Nr. 2 (37), lei-džia Lietuvių Darbininkų Draugija, vyr. redaktorius prof. J. Kaminskas. Rašo: J. Kiznis, D. Burg, A. J. Greimas, A. J. Stak-nienė, J. Mačiūnas, J. Repečka, I. Silone, P. Gaižutis, V. Stanka, J. Kaminskas, J. Jurginis, V. Mi-kučianis. L. S.

IŠ LAIŠKŲ REDAKCIJAI

PIPYNĖS PRALAIMĖJIMAS
— NETIKĖTUMAS

Dirvos 60 Nr., kalbant apie vi-dutinių nuotolių bėgiką Joną Pi-pynę, buvo paminėta, amerikinė spauda jo pavardę rašanti iš-kreiptai. Tenka pastebėti, kad tai darė tik dalis amerikinės spaudos. Daugelis dienraščių ir visa sportinė spauda lietuvių sportininkų, dalyvaujančių So-vietijos komandose lietuvių spor-tininkų pavardes rašo teisingai, neretai net pažymėdama tauty-bes arba ir kilimo vietas, pvz. "Baltušnikas iš Marijampolės". J. Pipynės pralaimėjimas tose rungtybėse laikomas netikėtu-mu, nes J. Pipynė yra skaitomas vienu iš geriausių 1500 metrų bėgikų visame pasaulyje ir tą nuotolį ne vieną kartą yra pra-bėgęs geresniu laiku, negu per-minimas varžybas.

Būdinga, kad šiose varžybose visai nedalyvavo Algirdas Bal-tušnikas, kuris šią vasarą pasta-tė naują Europos rekordą disko-metme ir šiuo metu yra trečia-sis visame pasaulyje (po 2 ame-rikiečių). Be abejonės, tai yra geriausias lietuvis lengvatletas. Net amerikiečių spauda pasigedo jį dalyvavimo ir pradėjo spėlio-ti, kad tai galėję įvykti dėl po-litinių sumetimų.

Artėjančios Europos lengv. atletikos pirmenybės Stockholme parodys, kiek toki spėjimai pasitvirtins. A. B., Cleveland

DIDIEJI ĮVYKIAI

Kad laikraštis aiškiai pagerė-jo, ir rašyti nereikia, jis pats kalba už save. Tikėkim, kad Gra-žulis dar negreitai suregs pana-šią apysaką. Nes, jeigu didieji įvykiai tik kas šimtmetį karto-jasi, tai šitoki kūriniai turėtų tik kas kelintą pasirodyti — ir tuo-met būtų laimingų žmonių, ku-rie gyvendami tų šimtmečių tar-ppe, net nežinotų, kad galima si-kaip klaidiai rašyti.

Meškauskio nėra tai recenzija Vieni-bėje apie Skėmos knygą, yra vienas juokingiausių ir ne-įimčiausių dalykų, kuriuos esu skaitęs. Nors kartais man jo rašiniai patikdavo. K. L., Chicago

ATSIMINIMŲ!

Dirva gera. Laukiami pasiro-lant dienraščiu. Tik, gal būtų geriau, kad atkarpo, vietoj "Pa-sakų", būtų duodama, pvz. ir mūsų visuomenininkų bei val-sybininkų atsiminimai.

M. Šimkus, Chicago
• Jei jie jų parašys. — Red.

DAUGIAU APIE TARPTAUTINĘ POLITIKĄ

Patinka, kad Dirva pradė-jo lankyti du kartus per savai-tę. Bus tikras džiaugsmas, kai ji pradės eiti tris kartus. Tikim į tai ir laukiam. O kai dėl paei-davimų, tai gal ir nebologai būtų, jei apie tarptautinę politiką būtų daugiau žinių ir komentarų. M. Ramanauskas, Oakville, Ont.

TUO PAČIU, PER TĄ PATĮ

Man teko skaityti Dirvoje ga-na taiklių straipsnių, atsakančių į piemeniškas kitų priekabas. Bet praėina laikas, ir tų straips-nių vėl nesimato, o Drago ir Naujienų bendradarbiai dirba iš-sijuose.

Ar telyjimas ir pasyvumas ge-as dalykas, tai klausimas. Da-bar Vaidyla nori mus pasiūsti šunims šeko plauti, gi Dirva, o gal ir kiti laikraščiai, kukliai pa-minės tik... žurnalistišką Vai-dylos išsiuoklėjimą, ir viskas. Si-to man mažai, aš manau, kad mano tėvas tokio Vaidylos tik-rai nebūtų samdęs net kaulių ganyt. Tad kokiems galams ska-lytis su tokiais, ypač kad jie mū-sų tikrai neaplenks, jeigu tik gaus proga.

Mielas Redaktoriau, kvieskit tuos brangius taiklaus žodžio meistrus ir sudokit tiems po-nams: tuo pačiu, per tą patį. Rimty straipsnių tie "intelektualai" nesuprato ir nesupras. Reikia kirsti ju pačių polemika. M. Saulinskas, Pittsburgh

Kazimieriniai metai (6)

KATALIKIŠKOJI EUROPA XV. A.

J. JAKŠTAS

Kiekviena istorinė asmenybė gali būti tinkamai suprasta, ir jos veikla bei reikšmė išaiškinta tik su dvasine aplinka, kuri jai teko gyventi. Dvasinė aplinka rikiuoja kiekvieną asmenį ir daugeliu atvejų lemia jo veiklą. Mūsų šv. Kazimieras ir priklausė savo laikui ir laiko dvasiai, lėmė jo patį šventumo pobūdį. Jo šventumas yra XV a. dar vis viduramžiško religingumo pažymys.

XV a. buvo iš esmės viduramžių tęsinys su vyraujančia feodoline politine, socialine ir ekonomine santvarka. Žemvaldžių didikų luomas vadovavo viešam gyvenimui. Manoralinė, atseit, dvarų ūkio sistema tebevyravo, ir dvarams buvo palenkti platieji gyventojų sluoksniai — valstiečiai, baudžiauninkai, ir net laisvieji. Jie buvo priplakti prie žaro ir todėl vedė tvirtai sėslų gyvenimą. Su žeme surištos visuomenės kilnojimas iš vietos į vietą buvo retas dalykas, ir todėl jos dvasinis akiratis buvo gan siauras, nekritiškas. Tokia visuomenė lengvai prieinama visokiems prietarams, burtams, kerėjimams ir gali būti paveikiama propagandistų bei pamokslininkų.

Dvarų prieglobsty klišūtinia visuomenė mūsų kalbamų metu kiek keitė kylančią miestai su naujų prekybininkų ir verslininkų luomu. Priešingai žemdirbiams, šie buvo daugiau keliaują ir kartu visokių idėjų sklaidėjai. Jie kiek įvairino kaimietiškos visuomenės gyvenimą. Miestiečių susibūrimo punktai — mūgės tapo ne tik prekių, bet ir idėjų pasikeitimo vietomis. Kylančieji miestai pamažu keitė grynai agrarinę viduramžių visuomenę ir rengė dirvą naujiems laikams. XV a. ir buvo naujų laikų pirmosios apraiškos, kurioms žymę davė kylančieji miestai. Jie pasidarė centrais naujoviškos kultūros, renesansu vadinamos.

Tačiau viduramžiai ir renesansas nebuvo priešybės. Juk renesanso, atseit, klasikinės kultūros pradmenys glūdėjo viduramžių kultūroje visą laiką. Dabar kai kurie mokslininkai įrodinėja, kad ryškesnis renesansinės kultūros vaidmuo jau žymus 12-13 a. t. y. tuo metu, kada ir viduramžinė kultūra pasiekė savo apogėjų. Tad viduramžinės kultūros plėtra nebuvo nutraukta iki pat XV a., kuris didelio olandų medievisto J. Huizingos (m. 1945 m.) pavadintas viduramžinės kultūros rudeniu.

XV a. Europos kultūrinį bei dvasinį gyvenimą saistė bažnyčia. Ji, būdama tarptautiška institucija, prašoko visokeriopus politinius skirtingumus ir katalikišką Europą darė, palyginti, vienybę kultūrinio vieneto. Bažnyčios dėka V. Europa buvo internacionalinė kultūrinė bendruomenė, vadovaujama jos galingos hierarchijos su popiežium priekšaky.

Tiesa, jos hierarchija, bent pirmoj XV a. pusėj, pergyveno kritišką metą dėl kilusios schizmos, kai atsirado du ir net trys popiežiai. Šiuo metu pasidarė aktualus jau nuo seniau keliamas šūkis reformos "galvoj ir sąnariusiose" ir visuotiniai bažnytiniai susirinkimai jį kėsinosi vykdyti. Reformos sąjūdis, keltas pirmiausiai Konstancos, vėliau Bazelio ir Florencijos susirinkimų, dar pagyvino Europos religinę dvasią ir davė progos tiek senesnės herezijos atgyti, tiek naujoms rasti.

Tuo būdu atsirado Anglijoje viklifizmas ir Čekijoje husitizmas. Net ir pačios katalikų bažnyčios rėmuose netrūko sąjūdžių, kur ieškota gilesnio, daugiau mistinio religingumo. Žymiausia naujo religingumo brolija buvo "Bendro gyvenimo brolija", kilę Olandijos mieste Deventer ir išplitę kituose miestuose. Jie tarėsi esą naujo, moderniško gyvenimo kūrėjai ir todėl prieš jį ištarti heretikais. Iš jų tarpo išėjo du žymiausi XV a. vyrai: Tomas Kempietis, knygos apie Kristaus sekimą autorius, ir Erazmas Roterdamietis.

Tomui Kempiečiui priskiriamas veikalas, vartęs antra biblija ir ligšiol plačiausiai skaitomas, nurodo bendravimo su Dievu keliu, atseit, skelbia subjektyvų pamaldumą, Deventerio sąjūdžio pažiūra Erazmas Roterdamietis (1466-1536) savo nuostabia erudicija aprėpęs bažnytinis ir klasikinius autorius, gražiai mokėjo žiesti senovės kultūrą su katalikybe ir tuo būdu nutiesė pagrindus krikščioniškam humanizmui.

Reformos sąjūdžiai, nors ir nesėkmingi, nauji ordinai — be minėtų bendro gyvenimo brolių, dar reformuoti princiskonai bernardinai ir augustininiai — gilino religingumą XV a. Visokie keliaujantieji pamokslininkai piešė akiųvaizdą varginto ir netikro dabartinio gyvenimo ano pasaulio vaizdus ir kvėpė lengvą tikėmą masėms gyvą religinį jausmą.

Sunkūs laikai, ypač turkų pavojus ir skelbiami nuolat prieš juos kryžiaus karai kreipė žmonių dvasią į aną pasaulį. Ant laikinis gyvenimas su dievybėmis, šventaisiais ir velniais pasidarė toks pat realus, kaip ir šis žemiškas, ir žmonės atsідūrė tarp dviejų pasaulių. Dualistinė pasaulėžiūra užvaldė žmonių sielas. Pomirtinė realybė pasidarė tokia pat aktuali, kaip ir gyvenimo, ir perėjimas iš vienos į kitą, atseit, mirtis tapo patraukli tema pamokslininkų, menininkų ir poetų. Su pamėgimu skelbta gyvenimo menkysta ir po jo sekanti mirtis, kuri sulygina didžiūnus ir prastuosius. Šiuo metu paplinta ypač kapinėse makabros arba mirties šokio vaizdai.

Jiems pradžiū davė prancūzų literatūroje nuo XIII a. užtinkama tema, kalbanti apie susitikimą trijų didikų su trimis mirusiais ir šiųjų pasipasakojimą apie savo buvusią didybę ir perspėjimą gyviesiems dėl jų artėjančio galo. Menininkų visokeriopai apipavidalinama trijų gyvųjų ir mirusiųjų susitikimo tema, kur mirusieji pradžioje vaizduoti lavonais, davė pradžią XV a. galą ir dabar populiariam giltingės vaizdai.

Ryšium su mirtimi, dažna tema pasidarė lavonų sunykimas, jų virtimas kirminų aukomis ir dulkėmis. Iš to nykaus vaizdo skaidriai atsispindėjo jo priešybė: skaidymosi nepalietusių lavonų išsilaikymas, kas buvo laikoma mirusio šventumo požymiu. Šventojo palaikų išsilaikymas — dažna šio meto tema ir ryšium su ja senas tikėjimas Marijos paėmimo į dangų su kūnu dabar spindėjo didele garbe.

Žmonių protus sukaustęs antikinio gyvenimo vaizdas žadino tada pagyvėjusį šventųjų garbinimą. Bendravimas su šventaisiais, jų dalyvavimas kasdieniuose reikaluose, jų pagalba ir kenkimas tikintiesiems buvo tikras dalykas. Tad verta jų malonės prašyti, juos garbinti. Šventųjų palaikai, jų relikvijos ir paveikslai — didelės pagarbos dalykai ir jų buvimas vietos tapo maldininkų kelionių tikslu.

Mūsų kalbamų metu visur Europoj padaugėjo stebuklingų vietų su šventųjų kapais, paveikslais arba šiaip šventenybėmis, kurios traukė tikinčiuosius iš tolimiesnių kraštų. Pvz., rytuose, Brandenburgo markoj, Vlnako vietovėj, garsėjo kraujuojančios hostijos, ir ši vieta lankyta tolimų rytų Europos kraštų piligrimų. Vilsnako stebuklą viešai deklaruojė Jonas Husas ir smerkė piligrimažą prie jo. Aplamai, į viduramžių pabaigą nepaprastai paplitusios maldininkų procesijos virto daugeliu atvejų nuoty-

kių ieškotojų pramogomis ir imtos drausti. Prieš jas, pvz., pasisakė minėti bendro gyvenimo broliai. Tačiau jos, kaip ir šventųjų garbinimai, iš esmės išsilaikė iki reformacijos, kuri daugely Europos kraštų padarė joms galą.

Iš konkretaus, atgamtinio pasaulio vaizdo, įdiegto lengvatikams ir prietaringsiems minioms, kilo tada paplitęs tikėjimas raganavimu, burtais ir kerėjimais. Tiesa, burtus bei kerėjimus bažnyčia skyrė nuo tikėjimo dalykų ir juos draudė. Bet jų negalėjo išrauti, kadangi jie neatiskiriami buvo nuo demonologijos, tariant, nuo piktosios dvasios maišymosi gyvenime. O tai jau prileido ir bažnyčios tėvai, iš kurių mokslo išvesta taisyklė: "Visa, kas šiame pasauly matomai vyksta, gali būti ir demonų padaryta". Tad iš bažnyčios eges prietarings masėse paplitęs tikėjimas piktosios dvasios palaikė jose

burtus, kerėjimus ir raganavimus.

Mūsų kalbamų metu bene labiausiai kerėjo raganavimo prietaras. Raganavimu dažniausiai įtarinėjo moteris, kaltinant jas bendraujant su piktosiomis dvasiomis. Jos prilygintos heretikams ir dažnai persekiojamos inkvizicijos teismų. Tad XV a. yra liudininkas neretų inkvizicijos procesų prieš raganas ir jų deginimų. Tamsius raganų procesus ryškiai dokumentuoja du XV a. raštai, būtent, Malleus maleficarum, parašytas dviejų vokiečių dominikonų, ir Summis desiderantes, popiežiaus Inocento VIII bulė.

Kerėjimų ir ypač raganavimų neišrovė nei renesansas, nei reformacija, nei atgimstanti po reformacijos katalikybė. Jie laikėsi iki naujausių laikų ir tik šviesimo laikmetis padarė jiems galą. Valančius žemaičių vyskupystės istorijoje įspūdingai aprašo

XVII a. atvejį, kur raganavimu buvo įtarta kanauninko motina ir sūnui teko daug vargti, ją gelbstint nuo laužo.

XV a. buvo gilaus, nepajudinto viduramžiško religingumo amžius, lydimas kraštutinumu, būdingų prietaringsoms, tamsioms, lengvatikėms minioms. Iš visa persunkiančios religinės dvasios niekas neišsilenkdavo, ir net didžiausi tironai, pramušgalviai, kokių anais laikais netrūko, jai buvo palenkti. Neretai tironai savo niekšybes atpirkdavo stambiomis aukomis bažnyčioms, steigiamiesiems vienuolynams ir kitais "gerais garbais".

Didžiausi mokslininkai, Erazmas Roterdamietis, Makiavelis, Mikalojus Kusanietis, buvo gilaus tikėjimo žmonės, nors ir nesulaukė nuo oficialios bažnyčios kritikos. Paskutinis čia minėtas mokslininkas savo gilia išmintimi pramatė laikų pasikeitimą ir nujautė stovįs naujų amžių an-

goj. Jis bus bene pirmas, pavartojęs terminą media tempestas, pažymėjęs juo ligšiolinius viduramžinius laikus.

Mūsų šv. Kazimieras priklausė šioms viduramžių laikams — kad ir vystantiems — ir jojo šventumas bei kulto genezė sietina su jais.

(Bus daugiau)

SKAUTAI

VAKARINĖ SKAUTŲ GIESMĖ

Sutelk mus, Viešpatie, būrin Padangėj savo atviroj, Ramybėj ir tyloj Maldaut jauna širdim.

Lyg lakios žiežirbos laužų Sugrįžtam į Tave nūnai, O Tėve, Tu žinai Slapčias mintis visų.

Atleisk, jei buvom kalti, Palaimink pastangas šviesias, Priimk dienos aukas Ir būk prie mūsų arti.

Štai, miškas rimsta vakarop, Ramybė sklaidžiasi aplink, Tu maldą mūsų priimk Padangėj atviroj.

Žodžiai — kun. St. Ylos. Muzika — N. Stadalnikaitės

• Brolijos Tikimo Skyriuje galima gauti LSS ordinų rozetes — juosteles, kurios gražiai pagamintos ir pritaikytos dėvėti prie uniformos. Taip pat turimos ir tautinės juostelės. Kainos: rozetės — 60 c., taut. juostelės — 35 c. Užsakymai siunčiami adresu: A. Augustinas, 4612 So. California Ave., Chicago 32, Illinois.

KAIP PASIEKTI STOVYKLĄ

Skautų tėvų ir bičiulių dėmesui primenama, kad IV-ji Tautinė Stovykla bus rugpjūčio 18-30 d. Highland Recreation Area, Mich. 5,200 akrų parkas yra prie 59-jo Michigano plento (15 mylių į vakarus nuo Pontiac, Mich.). Nuo Ohio Turnpike TS pasiekiamas US 23 arba US 24 plenta, kuriais važiuojama iki M-59. Į US 23 reik nuvažiuoti nuo Turnpike į vakarus nuo Toledo (4-tas išėjimas) į 120-ji (Ohio) plentą, iš kurio pasiekiamas US 24.

SKAUTININKŲ ŽINIAI

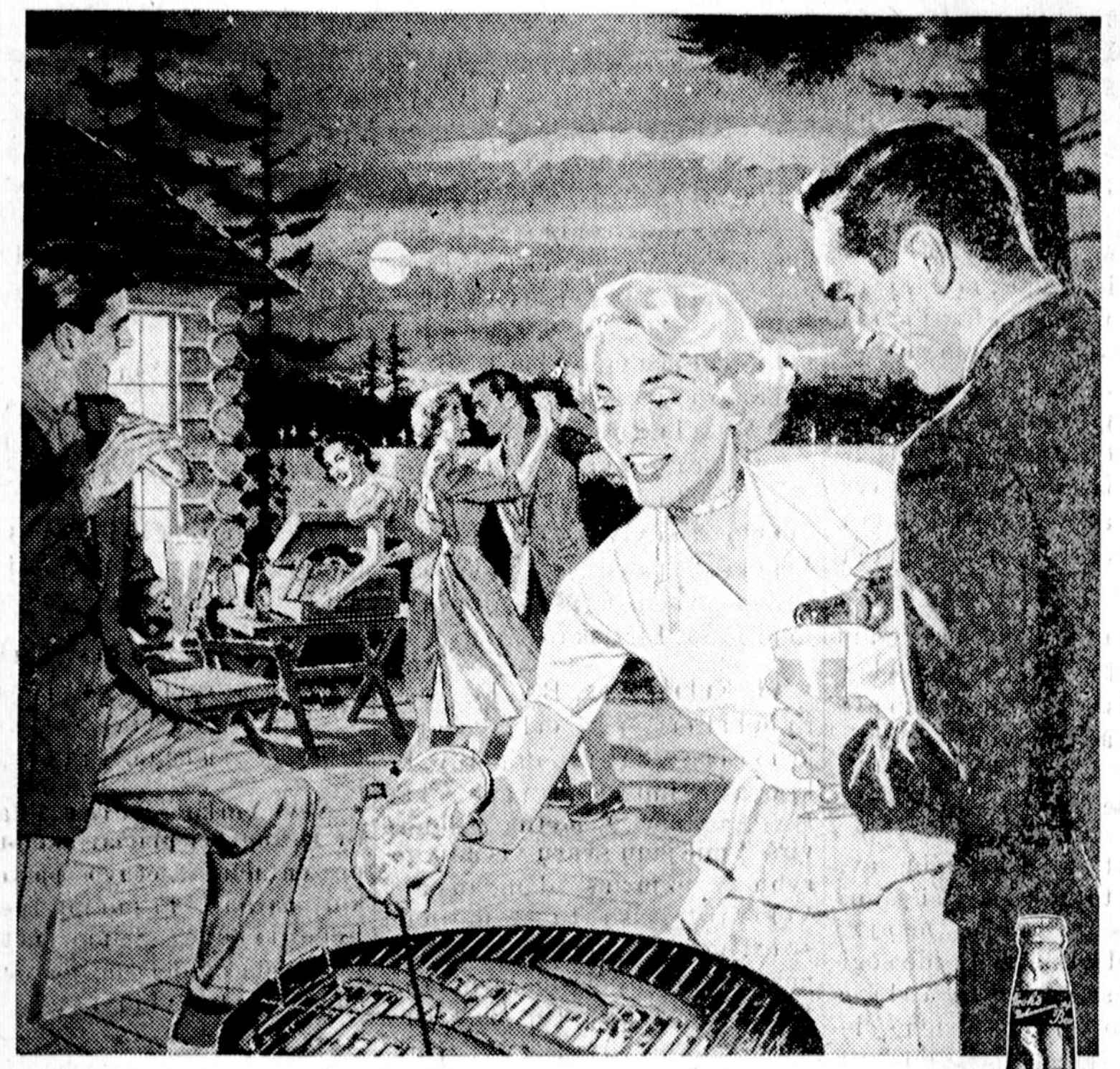
Tautinėje Stovykloje, rugpjūčio 23 d. 6 val. vak. įvyks jubiliejinė skautininkų sueiga.

Programoje susipažinimo arbatėlė, pranešimai iš vietų, paliečiant visas skautininkų problemas, ir mistinė dalis naktį prie laužo.

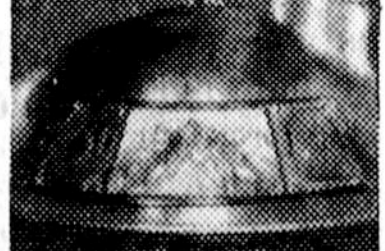
Skautininkės, negalinčios visą laiką stovyklauti, prašomos atvykti T. stovyklon bent tam savaitgaliui su visa stovykline apranga ir uniformomis.

Čia tai gyvenimas!

VASAROS NAKTIS.... BARBECUE... IR STROH'S

Amerikoj tikta ugnim virtas alus!

Draugai, muzika ir geras maistas duoda gerą draugystę. Ir Stroh's visiems patinka. Prie barbeques pirk Stroh's dežutėse.

Jums patiks Stroh's jis šviesesnis!

Dabar už vietinės kainas

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

ISTABŪS DRAUGAI

AXEL MUNTHE

(6) Kitą dieną, po mūsų šachmatų partijos, iš tolo pasekiau jį iki durų. Vakare aš priėjau prie jų, ir man ten stovint ir skaitant Mr. Alfredo vizitinę kortelę, durininkas man papasakojo, jog Mr. Alfredo vakarais niekada nesą namuose. Jis paklausė mane, gal aš esąs jo mokyns, ir aš atsakiau taip. Paklausus, ar Mr. Alfredo turis daug mokinių, jis pasakė, jog aš esąs pirmasis, kurį jis mātąs.

Buvo vėlus ruduo, kai aš Mr. Alfredo nešiau savo neatšaukiamą nusistatymą: mesti mediciną ir pabandyti pasišvesti teatrui; mano neapsakomam džiaugsmui, jis pareiškė esąs pasiruošęs tapti mano vaidybos ir dikiijos mokytoju. Pamokos buvo duodamos mano kambaryje Hotel de l'Avenir. Senio metodai buvo savotiški, ir jo teorijos apie vaidybos meną drąsios, kaip ir jo žaidimas šachmatais. Aš atidžiai klausiausi jo žodžių ir bandžiau, kiek beapjėgdamas, laikytis pagrindinių vaidybos taisyklių, kurias jis man dėstė. Netrukus jis pritarė mano pageidavimui išbandyti vaidmenį ir, žinant mano meilę tragedijoms, buvo nuspręsta, jog aš,

autorium vadovaujant, pradėsiu įstudijuoti gedybos "Le Poignard", Durklo, vieną vaidmenį. Pats Mr. Alfredo vaidino karaliu, o aš Mr. Alfredo naujosios penkių veiksmų trauvau markizas. Prisipažįstu, mano debiutas nebuvo laimingas. Aš pastebėjau, kad rašytojas nebuvo patenkintas manimi, ir pats pagaliau pamačiau, jog iš markizo padariau fiasco.

Mano sekantis bandymas buvo lordas iš penkių veiksmų tragedijos "La Vengeance". Kerštas, tačiau, deja, ir čia negalėjau turėti iliūzijų apie savo sugebėjimus. Pabandžiau grafo rolę iš "Le Secret du Tombeau", Karsito paslapties, tačiau ir čia su abejotinu pasisekimu. Tada nusmukau iki vikonto ir stengiausi nežmoniška, tačiau, nors ir Mr. Alfredo, kiek įmanydamas švelniau, nurodinėjo mano netobulumus, aš nebegalėjau nuo savęs nuslėpti, jog net vikontu netinku.

Aš pradėjau rimtai abejoti savo vaidybiniais gabumais, tačiau Mr. Alfredo galvojo, jog visos mano nesėkmės kylančios tik dėlto, kad nesu iš aristokratijos ir todėl man sunku esą įsijausti į tokių asmenų galvojimo būdą bei nuotaikas. Jo tiesa, tai nebuvo leng-

va. Jie visi buvo nepaprastai niūrūs, bevilniški, dažniausiai net negalint suvokti to priežasties. Meilė ir neapykanta žėrėjo jų akyse. Tiesa, mylimiesiems dažniausiai baigdavosi blogai, tačiau, jeigu jie ir laimėdavo, dėlto netapdavo laimingesni. Atsimenu, pavyzdžiui, trečiąjį "Le Poignard" veiksmą. Aš, markizas, buvau brides per kraują, kad laimėčiau savo širdies damą, ji iš savo pusės ėjo per ugnį, kol pasiekė mane; arkivyskupas sutokė mus mėnesienoje, ir mes, dešimtį metų vienas kito nematę, likome valandėlei rožių sode. Mes neturėjome nė menkiausios priežasties būti susirūpinę, niekas negalėjo mūsų sutrukdinti, nes aš jau iš anksto buvau išžudęs visus suaugusius kūrinių personažus ir tikėjau dabar galįs būti kiek melnesniu markizu, tačiau Mr. Alfredo rado mano balsą esant nepakankamai niūry net ir tą trumpą laimės valandą, kurią jis mums suteikė. (Vėliau mes žuvome per žemės drebėjimą).

Lygiai liūdna ateitis laukė ir nedaugelio, kurie nemirė tragiška mirtimi. Tais atvejais pačiame žydėjime juos užklupdavo stailė, neišaiškinamos ligos, kurioms niekas nepajėgdavo atsispirti. Pradžioje aš bandžiau kai kuriuos jų dar gelbėti, bet Mr. Alfredo tik pasižiūrėdavo nustebejęs, kai aš prasitardavau, jog vienas ar kitas iš jų galėtų pasveikti. Atsiminęs jo teoriją, pagal kurią minkštumas Viktorui Hugo neleido pasidary-

ti tragiku, aš palaipsniui mečiau visus bandymus tarpininkauti. Po kelių nepasisekusių debiutų aristokratų vaidmenyse, aš pareiškiau Mr. Alfredo savo spėjimą, jog galbūt žemesnės socialinės pozicijose man geriau sektųsi. Bet čia susidūrėme su nenumatyta kliūtimi: Mr. Alfredo nesileido žemiau vikonto. Jei kartais koks atskiras žemesnės klasės reprezentantas dėl dramatinės būtinybės būdavo įvaromas į sceną — jam vos besuspėjus ištarti žodį, autorius sviesdavo į veidą pinigų maišelį ir imperatoriaus gestu pro nūdėvėtas švarko rankoves pasiųsdavo už kulisių. Ir pagaliau čia — ne, tai netuščias pasididžiavimas! — buvo vaidmenys, kuriuose radau savo ilgai ieškotą žanrą, čia atšventė au savo vienintelius vaidybinis triumfus. Seniui nepastebint, vis labiau dingau iš repertuaro, tik retkarčiais įeidamas su giliu nusilenkimu įteikti kurio nors karaliaus ranka rašytą laišką arba laikas nuo laiko išvilkti iš scenos porą lavonų — tai buvo viskas.

Taip slinko ruduo, nagrinėjome vieną tragediją po kitos, ir Mr. Alfredo pasirodavo vis su nauju rankraščiu pažastyje. Aš pradėjau net būkštauti, kad senis nuo begalinio rašymo pervargs, ir bandžiau visais įmanomais būdais įkalbinėti, kad truputį pailsėtų, tačiau nebuvo galima. Jis dabar kas dieną ateidavo į Hotel l'Avenir, pas savo vienintelį mokinį ir literatinį patikėtinį. Jo švelnus vai-

kiškas veidas darė vis draugiškesnis, ir su savo ilgesingu švelnumu aš kaskart vis labiau pritapau prie senojo entuziasto širdies.

Vis nenumaldomas tebebuvo jo literatinis kraujo troškulis. Prieš Kalėdas buvo baigta jo nauja tragedija, kurią Mr. Alfredo laikė geriausiu savo kūriniu. Veiksmai vyko Sicilijoje, Etnos papėdėje, tarp žėruojančios lavos srovių. Nė vienas žmogus nepergyveno penktojo akto. Aš prašiau malonės vienam N. Fundlandijos šuniui, kuris su vaiku, vieninteliu karališkojo vainiko paveldėtoju, snukyje atplaukia į italų žemę, tačiau Mr. Alfredo buvo nepermalduojamas. Pats šuo penktajame veiksmo nušoko į Etnos kraterį.

Tačiau, Etnos lavai tebekaitinant Mr. Alfredo minčių pasaulį, ant Paryžiaus krito žiemos sniegas. Visi kiti jau seniai buvo išsitraukę apsiaustus, o mano vargšas mokytojas vis tebevaikščiojo su tuo pačiu juodu švarku, pabalusiu nuo amžino valymo šepetiu, iki siūlų nudėvėtu nuo ilgamečio vartojimo. Naktys buvo tokios šaltos, ir aš su nerimu galvoju apie tai, kad senis kiekvieną vakarą, teatrui užsidarius, turi žingsniuoti per visą Paryžių. Dažnai jau buvau bepaliečias tą opų klausimą, tačiau mane vis su- laikydavo tas jautrus jo išdidumas, kuriuo jis dengė savo neturtą.

(Bus daugiau)

SVARSTYMAI

IS JAUNESNĖS IR VYRESNĖS KARTOS
VISUOMENININKŲ SUSIRAŠINĖJIMORašo
L. JAUNIUS ir V. ŽILJUS

Liberalai neliberalūs vieni kiti ms. — Tautininkų teoretikų stoka. — Smetona, Voldemaras, Tamošaitis ir jaunesnieji. — Filosofijoje daugiau reikiama katalikų pasaulėžiūros intelektualai.

ZILJUS JAUNIUI
rugpjūčio 11 d.

...Nežinau, ar dabar jau visas jaunimas toks atsargus, ar esi tik išimtis, kad ne tik nedžiugai iniciatyvos perleidimu jaunimui (liberalų vienijimo srityje), bet net sakai, jog toks "dosnumas" esąs neatsakingas. Paprastai jaunimas nekantrauja ir pyksta ant vyresniųjų, kai tie per ilgai neperleidžia iniciatyvos.

Zinoma, ta mano anądien pareikšta mintis nėra visos vyresnės kartos jau pasirašytas įsipareigojimas. Taip sakau tik todėl kad iš visos dalykų eigos man taip atrodo. Į liberalų vardą pretenduojantieji vyresnieji dar per dažnai pasirodo besą gana neliberalūs vieni kitiems savo tarpe. Ir nematau, kad jie suskubtų pasikeisti ligi savo veiklaus gyvenimo sutemos.

Klausai, ar šių dienų tautininkija jau "pradeda į probleminius dalykus numoti ranką", ir jei taip, tai kodėl.

Sakyčiau, kad čia net ne visai tinka posakis "pradeda numoti". Mūsų tautininkų, vistiek kaip jie kada bebūtų vadinęsi — viltininkai, pažangiečiai, nacionalistai ar kitaip, ar šiuo neadaug tebuvo teoretikų, nagrinėjusių "probleminius dalykus". O kiek jų buvo ar yra, tai niekas nebendė dėti savo mąstymo raštu viešai.

Sakysi — ogi Smetonos raštų penki tomai! Taip, bet tai tik rinkinys straipsnių ar kalbų, parašytų bei pasakytų maždaug trijų dešimtmečių laikotarpyje ir liečiančių tame laikotarpyje išsibarsčiusias problemas arba reikšinius. Yra tenai palėsta ir eilė principinių pažiūrų, yra ir tų pažiūrų pagrindimo, bet ad hoc taikyto publicistika vistiek nėra sistemingas tolimes perspektyvos problematikos nagrinėjimas.

Apie 1928-30 metus ano meto tautininkų pirmininkas Jonas Lapėnas, žmogus nedidelio formalaus išsimokslinimo, bet praktiškas, juto teorinio politikos pagrindimo stoka. Todėl tiesiog neatsilaikė kalbino prezidentą Smetoną, kad tas "parašytų tautininkų politinę programą". Smetona, tačiau, beveik su panieka atsiliepdavo apie viliojančias šūkiškas dėsomas politines partijų programas ir nesutiko dėti savo ranką prie tokio kitų partijų pamėgdžiojimo. Jo nuomone, jeigu jau rašyti, tai kapitalinį veikalą, kuriame būtų išdėstyta ne tik politikos tikslų visuma, bet ir juos pagrindžianti filosofijos sistema. Bet pats rašyti tokį veikalą Smetona apsiėmė tik tada, kai nebebušias prezidentas. Prezidento pareigos neleidžiančios susikaupiti prie tokio uždavinio. Taip tas veikalas ir liko neparašytas.

Kitas žymus, teoretiko duomenų turėjęs asmuo tautininkuose, be abejo, buvo prof. A. Voldemaras. Tačiau ir jis savo laiku "griebė už ragų" tik to meto poskiras aktualias problemas žurnalistikos-publicistikos plotmėje. Tie straipsniai buvo parašyti jam esant opozicijoje, pasižymėjo aštriu kritikos ir polemikos elementu. Tai buvo daugiausia artimosios distancijos problemų svarstymai. Kai kurie teigimai (pavyzdžiui, savos valiutos įvedimo nebuvimo patvirtinti, dydimo užsimojimo veiklas buvo "Lietuva ir jos problemos" — Lietuvos užsienio politikos syarstymas, tačiau parašytas prancūzų kalba, Lietuvoje mažo kieno skaitytas, be to (vidaus politikos sumetimais) apšauktas kaip neleistinai provokiškas. Būdamas valdžioje, Voldemaras irgi neišvengiamai skendo praktiškuose problemų sprendimuose, ne teoriniuose jų svarstymuose. Vėliau, atsidūręs politinį konfliktą pralaimėjusios ir nukentėjusios šalies padėtyje (su visais tokios padėties "rekvizitais" — kalėjimu, ištėmimu) nebeturėjo sąlygų ar net ir noro atsidėti tų problemų nagrinėjimui.

Tautininkų teoretiko - ideologo vardas buvo beprigijęs prof. Izidoriui Tamošaičiui, psichologijos profesorius Lietuvos universitete. Tačiau ir jis pasireiškė daugiau publicistikos, koncentruojamą ties to paties meto, taigi artimos perspektyvos aktualijomis. Be to, ta publicistika turėjo savyje nemažą propagandinio prieskonio, kuris stebė objektyvumą problemų tyrime.

Nepriklausomybės laikais augusi tautininkų karta neparodė palinkimo stieptis į intelektualines aukštumas. Palyginti nemažas nuosimtis jaunesnės tautininkijos studijavo teisę, kiek mažiau ekonominius mokslus, bet abiem atvejais daugiau praktiškos sumetimais. Atvirai kalbant, šių mokslų fakultetas Lietuvoje buvo vos pradėjęs keltis iš praktiškam tų sričių darbui parengiamosios mokyklos lukšto. Tad ir teisininkų ar ekonomistų teoretikų išugdyti veik nespėjo. O grynioji filosofija ar sociologija jaunesnės kartos tautininkų nepatraukė. Į tą sritį kiek energingiau veržėsi teologijos-filosofijos fakultetas ir gal ta aplinkybė sudarė sąlygas, kuriose katalikų pasaulėžiūros grupėse atsidera.

Su apgailestavimu turiu pasakyti, kad taip aiškindamasis p. dr. P. Grigaitis parodo, jog jis moka rašyti, bet visai nesugeba perskaityti, ypač suprasti, ką pats parašo.

"Naujienu" liepos 8 d. numerio, tame pačiame straipsnyje, kurio "paslaptis" p. dr. P. Grigaitis taip įtikinančiai ir argumentuotai aiškina, pirmoje skiltyje tas pats p. dr. P. Grigaitis rašo: "Rusiškoji diktatūra, be to, dar vadinama "totalinė" arba totalitarinė. Bet dar niekas iki šiol nevadino "totalitarine" demokratinės santvarkos.

Tačiau dabar turime jau ir "totalitarinę demokratiją".

Ją užtikome 2-me šių metų žurnalo "Lituanus" numerioje, kuris išėjo birželio mėnesį.

Tame Lietuvių Studentų Sąjungos leidinyje yra įdėtas Julijaus Šmulskio straipsnis "The Marxian Concept of Democracy" (Marksinė demokratijos sąvoka).

Iš tos citatos aiškiai matome, kad p. dr. P. Grigaitis pirmą kartą užtik (koks pasityčiojimas iš straipsnio autoriaus ir "Lituanus") "totalitarinės demokratijos" sąvoką tik šių metų

rado šiek tiek daugiau palinkusių ir daugiau pasiekusių asmenų filosofijos bei sociologijos srityse.

Nematau, kad kitos mūsų politinės srovės ar grupės būtų sukūrusios savus teorinius pagrindus savo politinėms teigėms. Bet bent katalikų pasaulėžiūros grupės ir socialistai gana patogiai gali verstis ir adoptuota svetima literatūra. To neturi liaudininkai (galėjo turėti, bet nepasistengė) ir, žinoma, neturi tautininkai. Pažiūros grindžiamos daugiau simpatija, naujaitimu, negu ištudijuota teorija. Tai spraga, bet dabar sąlygos jai užpildyti dar nepalankios, negu buvo nepalankios Lietuvoje. Apie jas gal pakalsėsim kitą dieną...

* SPAUDA *

DRUMZLIŲ ŠALTINĖLIS

Į mano straipsnį "Apie totalitarinę demokratiją", kuris tilpo "Dirva" 54 numeryje, atsiliepė "Naujienu" redaktorius dr. P. Grigaitis.

Liepos 21 d. "Naujienu" numerio jis rašo, jog Žilys "bando parodyti, kad "Naujienu" parašiusios netiesą, jog "totalitarinės demokratijos" termino išradėjas esąs J. Šmulskis".

Ar tai visu šimtu procentu teisybė, sunku šiandien pasakyti, bet žinant Stalino pamėgimą "valyti", tai nieko nenustebina. Apie šio, sovietų laivyno pažibos paskandinimą, vokiečių karių žurnale "Der deutsche Soldat" buvo atspausintas ilgas straipsnis. Jį čia ir atpasakojame.

Žygyje į rytus

... — aš matau jus dar Raczki aerodrome: stiprius vanagus, trumpomis, tartum apautomis kojomis. — Ju 87, "Immelmann" kovos eskadros lėktuvus. Mes, iš šarvuotųjų grupės Hoth, dažnai aplankydavome Immelmaniečių, jų berlinietį komodorą ir, ypač, pirmos eskadrilės vadą — kapitoną Steen, kuris po kelių savaičių perėmė trečią grupę.

birželio mėnesyje, perskaitęs žurnale "Lituanus" p. J. Šmulskio straipsnį ir tai aiškiai pabrėžia, kad dabar turime jau ir "totalitarinę demokratiją", o iki šiol taip niekas nevadino.

Jeigu dabar p. dr. P. Grigaitis rašo, kad "totalitarinės demokratijos" sąvokos svarbiausias šaltinis yra leninizmo-stalinizmo "mokslas" apie valstybę arba L. J. Talman, kad J. P. Šmulskis savo sąvokas apie "totalitarinę demokratiją" ėmė iš kitų autorių, tai tas reikiška, kad p. dr. Grigaitis labai klydo rašydamas teigdamas, jog totalitarinės demokratijos sąvoką jis užtikio tik š. m. birželio mėn. "Lituanus" 2-me numerioje, kuriame tilpo p. J. Šmulskio straipsnis; jog jis (P. G.) nepagrįstai teigė, kad dar niekas iki šiol nevadino totalitarine demokratine santvarka, kad dabar turime jau ir totalitarinę demokratiją, kad ją užtikio žurnale "Lituanus" ir t.t.

Jeigu taip tai p. dr. P. Grigaitis be jokio pagrindo pažeidė žurnalo "Lituanus" orumą ir iki terra incognita "supurtė" jauną inteligentą p. J. Šmulskį.

To negana. Atitaisydamas savo nesąmones, p. dr. P. Grigaitis siūlo man gerai išmokyti skaityti lietuviškai ir skaityti tokios raštus, kurių jis pats neįstengia perskaityti, o dar labiau suprasti jų turinio.

Senam inteligentui taip elgtis nedera.

Dabar aišku. P. dr. P. Grigaitis taip susipainiojo, kad nebesusivokia, ką ir kaip jis rašė trijuose "Naujienu" numeriuose (liepos 8, 9 ir 21 d.) ir aiškiai žilys "Dirvoje" (Totalitarinės demokratijos sąvoka sena, ne p. J. Šmulskis jos išradėjas) yra tiesa, o tai ką dabar aiškinasi "Nesamonių šaltinyje" p. dr. P. Grigaitis, yra drumzlinio šaltinio vandenėlis skaitytojų akims muilinti.

Gen. štabo plk. P. Žilys

Taip buvo puolami rusų karo laivai

Didžiausio rusų kovos laivo "Marat" paskandinimas

"Marat", vienas didžiausių sovietų karo laivyno laivų, 1937 metais dalyvavo Anglijos karaliaus Jurgio VI karūnavimo iškilmėse. Grįždamas lankėsi Klaipėdoje. Čia jis išbuvo keletą dienų. Buvo suruošti oficialūs priėmimai laivo karininkams ir jūgalai, o taip pat ir šie atsiliepiantys surengdami atitinkamą priėmimą laivą. Taigi, šis 25,000 tonų karo laivą yra matę nemažai skaitytojų lietuvių. Atsirai ir skaitytojų tarpe, kurie tada Klaipėdoje jį yra apžiūrėję.

Laivas daręs gerą įspūdį. Įgula buvusi švariai uniformuota, drausminga. Turėjusi net savo futbolo komandą, kuri Klaipėdoje sužaidė draugiškas rungtynes.

Tačiau "Marat" grįžus Rusijon, tuoj pasklido gandai, jog jo visa įgula ir kapitonas — admiralas Ivanow, buvo likviduoti. Priežastis: buvę laisvuose vakaruose, daug matę, daug patyrę, per pokalbius dar daugiau išgirdę, esą jau užkrėsti kapitalistinėmis bacilomis-idėjomis.

Ar tai visu šimtu procentu teisybė, sunku šiandien pasakyti, bet žinant Stalino pamėgimą "valyti", tai nieko nenustebina. Apie šio, sovietų laivyno pažibos paskandinimą, vokiečių karių žurnale "Der deutsche Soldat" buvo atspausintas ilgas straipsnis. Jį čia ir atpasakojame.

Pro skylę debesys

1941 m. rugsėjo 16 d., esant labai blogom oro sąlygom, ties Kronštadu buvo pastebėtas "Marat", šaudantis į vokiečių pozicijas. Immelmaniečiai gavo įsakymą skristi. Kadangi Ju 87 neturėjo aklam skridimui instrumentų, taikinio suradimas, patekus į "skalbyklą" — 2,000 metrų storio debesų sluoksnį — sudarė daug sunkumų. Tik atsitiktinumo dėka vyr. leitenantas Rudel (jo vardas tuomet dar nebuvo žinomas ir kpt. Steen pranašavo šiam pramušgalviškam lakūnui trumpą gyvenimą), pro skylę debesyse pastebėjo didelį laivą.

Trumpas pranešimas, taikinio nurodymas. Ir jau smigo iš debesų kpt. Steen, sekamas vyr. leit. Rudel bei leit. Kraus į juos pasitinkantį stiprų priešlėktuvinių artilerijos šaudymą.

Steen bomba nepataikė. Tačiau Rudel tiksliai mato laivą taikiklyje. Paspaudžia bombos paleidimo mygtuką, įtraukia stabdžius, išlygina lėktuvą ir ko greičiausia iš tos pasiutusios priešlėktuvinės ugnies, į debesis.

Sveikinimai eardrome. Jis pataikė! Į užpakalinę laivo dalį! — Praktiškai mes tedarome

— Aš darau tą patį. Didžiausiu greičiu artėju į prieš mane smingančio lėktuvo uodegą. Priešais matau kapitono Steen lėktuvo šaulio — viršolis Lehmann, išsiganusį veidą. Jis kiekvieno momento laukia, jog aš savo propeleriu "įvažiuosiu" į jų mašiną. Visomis jėgomis didinu smigimo kampą — tikriausiai 90 laipsnių.

Paliesiu Steen mašiną, ar sveikas jos apačioje prajisų? Per plauką prašvilpiu šalimais!

— Laivo viduryje stovi tiksliai taikiklyje. Mano Ju 87 sminga visai ramiai: nesisukdama, nedrebėdama. Jaučiu, jog bomba pro šalį numesti neįmanoma. Dabar aš matau "Marat" visame didume. Jūrininkai bėgioja denyje: jie neša šaudmenis. Spaudžiu prie vairo esantį bombos paleidimo mygtuką ir stengiuosi išlyginti lėktuvą. Ar paspėjau? Aš abejoju, nes smingu be stabdžių, o bomba paleidau 300 metrų aukštyje.

Laivas sprosta

— Aš traukiu ir traukiu vairo. Be jausmo, vien jėga. Greitis perdidelis, aš nieko nebe matau, tamsu akyse, trumpas samonės netekimas, kurio aš niekad nebuvau patyręs. Aš dar nevisai susiorientuoju, kai girdžiu Scharnowskio balsą: "Pone leitenante, laivas sprosta!"

Taip. Taip ir buvo. Šaulys teisingai pranešė. 400 metrų aukščio sprogimo stulpas iškilo virš "Marat". Bomba pataikė į šaud-

skridimą į taikinį, — nepatenkintas kalba kpt. Steen.

— 500 kg. bomba, ir dargi be delsiama degiklio, tai darbas be naudos. Tokia bomba nušluoja tik kai kuriuos pastatus denyje, nepadarodama didesnių nuostolių.

Po keleto dienų gaunamos specialios bombos: 1000 kg. svorio, delsiama degiklis, jų sienos gamintos iš ypatingai kieto metalo. Pastarosios turi apsaugoti, kad bomba neplyštų, kai ji krisdama pramuš laivo šarvus ir sprogs tik laivo viduje. Tokia sprogimo naikinamoji jėga yra daug kartų didesnė ir labai pavojinga.

Galvažūdiška priešlėktuvinė artilerija

Žvalgybinių lėktuvų "Marat" vėl buvo surastas rugsėjo 22 d. Jis stovėjo Kronštado uoste. Atrodo, taisyta pirmojo puolimo sužalojimai.

Skubiai buvo prikabinamos tūkstantinės bombos ir lėktuvų junginys pakyla puolimui.

Šį kartą dangus nepaprastai skaidrus. Veik savizudybė skristi, kai priešlėktuvinės artilerijos žiedas apie Peterhofą, Oranienbaumą, Leningradą ir Kronštadą toks stiprus, juk 10x10 kilometrų plote yra nemažiau kaip tūkstantis priešlėktuvinių pabūklų! Kiekvienas laivas, nors ir mažiausias, pilnas šių ginklų.

Kaip uodų spiečius puola prieš naikintuvai artėjančią bombonešių grupę. Nors lydintieji Trautloft eskadros Me 109 yra žymiai geresni už rusų Ratas, visgi jiems nebuvo lengva puoliančius spiečius išsklaidyti.

3,000 metrų aukštyje junginys skrenda Kronštado link, nekreipdamas dėmesio į galvažūdišką priešlėktuvinės artilerijos ugnį. Apačioje — uoste, prie krantinės "Marat". Už jo, ugnies sustiprinimui, sunkusis kreiseris — greičiausia "Kirov".

— Mūsų smigimo kampas yra tarp 70 ir 80 laipsnių, — rašo vėliau savo prisiminimuose Rudel.

— Taikiklis jau pagavo "Marat". Mes smingame ir laivas greitai didėja. Visos jo priešlėktuvinės patrankos nukreiptos į mus. Dabar tegalioja tik taikinytė. Visos jos savo uždavinį įvykdysime, mūsų draugai pėstininkai sutaupys daug kraujo. Bet kas tai? Kapitono Steen mašina staiga greitai atsitolina nuo manosios. Ji yra daug greitesnė. Kapitonas įtraukė smingamojo skridimo stabdžius, kad kuo greičiau per šį pragarą prantertų.

— Aš darau tą patį. Didžiausiu greičiu artėju į prieš mane smingančio lėktuvo uodegą. Priešais matau kapitono Steen lėktuvo šaulio — viršolis Lehmann, išsiganusį veidą. Jis kiekvieno momento laukia, jog aš savo propeleriu "įvažiuosiu" į jų mašiną. Visomis jėgomis didinu smigimo kampą — tikriausiai 90 laipsnių.

Paliesiu Steen mašiną, ar sveikas jos apačioje prajisų? Per plauką prašvilpiu šalimais!

— Laivo viduryje stovi tiksliai taikiklyje. Mano Ju 87 sminga visai ramiai: nesisukdama, nedrebėdama. Jaučiu, jog bomba pro šalį numesti neįmanoma. Dabar aš matau "Marat" visame didume. Jūrininkai bėgioja denyje: jie neša šaudmenis. Spaudžiu prie vairo esantį bombos paleidimo mygtuką ir stengiuosi išlyginti lėktuvą. Ar paspėjau? Aš abejoju, nes smingu be stabdžių, o bomba paleidau 300 metrų aukštyje.

Laivas sprosta

— Aš traukiu ir traukiu vairo. Be jausmo, vien jėga. Greitis perdidelis, aš nieko nebe matau, tamsu akyse, trumpas samonės netekimas, kurio aš niekad nebuvau patyręs. Aš dar nevisai susiorientuoju, kai girdžiu Scharnowskio balsą: "Pone leitenante, laivas sprosta!"

Taip. Taip ir buvo. Šaulys teisingai pranešė. 400 metrų aukščio sprogimo stulpas iškilo virš "Marat". Bomba pataikė į šaud-

Skaitydami KARĮ būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos reikalingus iliustruoti ir Lietuvos karių atsiminimus iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

KUNKULUOJANČIOS
VIDURŽEMIO
PAKRAUTĖS

Apie jas DIRVAI rašys
buvęs Aleksandrijos ir
būsimas Ankaros

universiteto profesorius
Algirdas J. Greimas

Viduržemio jūra (dabar gana rami, bet jos pakratės verda.

Algirdas J. Greimas, keltą metų profesoriavęs Aleksandrijos universitete (Egipte), neseniai tapo išrinktas ordinariniu profesorium Ankaros universitete (Turkijos sostinė). Rugpjūčio 9 dieną prof. Greimas atsisveikino su Egiptu ir išplaukė atostogų metui į Prancūziją, iš kur paskui vyks į Turkiją.

Kelionė truksianti apie tris savaites, nes laivas sustosias visuose Viduržemio jūros uostuose. A. J. Greimas maloniai sutiko pasidalinti su DIRVOS skaitytojais tos kelionės įspūdžius, kurie apimsią šias dables taip dažnai minimas šalis:

Egiptą — Libaną — Turkiją — Kiprą — Rhodėziją — Graikiją — Italiją.

Kada tie rašiniai DIRVOJE pasirodys, tuo tarpu negalime tiksliai pasakyti, nes, jeigu jie nebus išsiųsti iš kurio uosto (o to gali ir nebūti, nes būtų rizikos, kad rankraščiai gali paklysti), tai su autorium galėsime susisiekti tik pačioje šio mėnesio pabaigoje, kai jis bus pasiekęs Paryžių.

menų sandėlyje. Šiam sprogus 25,000 tonų kovos laivas plyšo į dvi dalis.

Immelmanno eskadra nelaukė tokio greito ir puikios pasisekimo. Džiaugsmas apėmė visus lakūnus ir aerodromo personalą, kada sužinojo apie "Marat" sunaikinimą.

Su dideliu užsidegimu, nežūrint baises priešlėktuvinės ugnies, kuri grūmojo kaip gaudinanti dviasis skrido pilotai ant rajam puolimui. Šis buvo irgi nukreiptas į Kronštadą: į "Kirov", arba, jei atsirastų, į kurį kitą didelį kreiserį.

Net "Spalio revoliucija", — sunaikinto "Marat" klasės laivas buvo surastas! Visi jį puolė. Kelis kartus pataikyta, bet jokio sprogimo. Vėliau žino, šį kartą nesprogo nė viena 1,000 kg. bomba. Tat atgal į aerodromą. Naujos bombos. Trečias puolimas. Ir vėl be pasisekimo. Dar blogiau: kapitonas Steen nebegrįžo.

Kapitono Steen mirtis

Mačusieji pasakoja: — besmingant į kreiserį "Kirov", maždaug 1,000 metrų aukštyje, į jo Ju 87 pataikio priešlėktuvinės artilerijos sviedinys ir lėktuvo liemenyje išplėšia didelę skylę. Viršila Scharnowskis (Steen) skrido šį kartą su Rudel mašina, nes jojo paties buvo netvarkoje gulėjo sunkiai sužeistas, greičiausia jau nebegyvas, kulkosvaldžio lizde. Radijo pagalba su Steen susirišti nebebuvo įmanoma, tačiau matėsi, kaip jis stengėsi mašiną įvesti iš smigimo. Betgi tai nepavyko. Vairavimo įtaisai irgi buvo klaidyti.

Kodėl jis nešoka lauk?

— Kapitone, šokite parašiu!

Stai staiga pasisuka šoniniai vairai! Ju 87 švilpia toliau į savo tikslą, vairą traukiamą dešinėn. Kapitonas Steen turėjo pastebėti, kad jam nebėra išsigelbėjimo: jis, save aukodamas, vairavo mirtinai sužeistą lėktuvą, su 1,000 kilogramų bomba, tiesiai į "Kirov"!

Toks mirtinas kritimas ne visai pasisekė. Ju 87 su narsiu komendantu, krito kelius metrus kairėje nuo laivo. Po kelių sekundžių prie kreiserio ištryško vulkanas — milžiniškas vandens stulpas. "Kirov" buvo sunkiai sužalotas ir ilgą laiką kovai netinkamas.

DETROITO LIETUVIAI

PABALTIEČIŲ PIRMENYBĖS

Rugpjūčio 16-17 dienomis vyks lietuvių, latvių ir estų lauko teniso ir plaukymo varžybos.

Rengimo komiteto sudaro: J. Gvilids, J. Idzelis, J. Kriščiūnas, J. Kirvenaitis, Vl. Pauza, P. Petrutis, A. Rimša ir Alg. Rugiečius.

Lauko tenisas vyks Clark parko aikštėse šeštadienį nuo 9 val. ryto, kuriam vadovaus Pr. Mišūnas, talkininkaujant J. Gvilidui ir A. Rackai.

Plaukymas — Gallagher Swimming Pool, 2120 St. Jean, kampas St. Jean ir Kerchevai, šeštadienį ir sekmadienį nuo 9 iki 11:30 val. ryto, kurį atsilankymas suteiks moralinę paramą.

Varžybos bus įdomios, nes dalyvaus geriausi sportininkai visų trijų tautybių iš Chicago, Clevelando, Hamiltono, New Yorko, Rochesterio, Toronto, Detroito ir kitų miestų. Jūsų atsilankymas suteiks moralinę paramą.

DARIAUS-GIRĖNO PAGERBIMAS

Vietos Dariaus ir Girėno klubas kukliai, bet gražiai pagerbė mūsų didvyrių 35 metų žuvimo sukaktį. Pirmininkas Vyt. Ogilvis per radiją pasakė kalbą, iškeldamas didžiųjų mūsų tautos sūnų nuopelnus lietuviams ir Lietuvai. Buvo atliktas vaizdelis "Lituanica".

Iškilmingas šv. Mišias atnaušavo ir pamokslą pasakė šv. Antano parapijos klebonas kun. dr. Ignas Boreišis. Pasigesta choro, kuris tokiomis progomis paprastai gieda.

ATOSTOGAUJA

Inž. Zenonas Rekašius, kuris instruktorijauja Purdue universitete ir ruošia doktoratą, šiuo metu atostogauja pas savo tėvus. Zenonas taip pat aktyviai dalyvauja lietuviškoje visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje.

J. P. K.

EGZAMINAS DETROITO LIETUVIAMS

Jau kelinti metai Detroito ir Hamtramcko Balso 76 skyrus vykdo viešas rinkliavas — Tag Day. Pirmiau tokioms rinkliavoms gauti leidimą nebūdavo jokių sunkumų. Tačiau šiemet buvo ieškota įvairiausių kablukų, ir leidimas gautas tik sk. valdybos ir rinkliavos vadovybės p. E. Paurazienės didelių pastangų dėka.

Vos tik gavus leidimą, p. E. Paurazienė dar pilnai nesustiprėjus po sunkios operacijos, šio mėn. 2 d. Balso 76 sk. valdyba p. Paurazų vasarnamin suvažiavo posėdžio ir nutarė viešą rinkliavą Detroito ir Hamtramcke prarasti š. m. rugsėjo mėn. 27 dieną.

Atsistoja prieš akis milžiniškas darbas, reikalaujantis didelio pastatymo visų Detroito lietuvių.

Š. mėn. 26 d. tam reikalui aptarti šaukiamas buv. lietuvių svetainėje organizacijų, visuomenės veikėjų ir spaudos atstovų posėdis.

Maloniai prašomos visos organizacijos š. m. rugsėjo mėn. 27 d. nerengti jokių susirinkimų ar pasilinksminimų, kad nebūtų išsklaidytos jėgos Balso rinkliavos talkai.

Mūsų pasirodymas Detroito ir Hamtramcko gatvėse ne tik išties pagalbos ranką Sibire ir kitur aimanuojantiems broliams ir sesėms lietuviams, bet kiekvienam gatvės praeiviui parodys ir primins mūsų tautos kručiną ją žaidžiant.

Vadinasi, š. m. rugsėjo mėn. 27 d. bus Detroito lietuvių tėvynės meilės, tautinės savigarbos ir solidarumo demonstracija, o kartu didelis ir labai svarbus egzaminas.

Tvirtai tikiu, kad nė vienas Detroito lietuvis tų egzaminų nepabūs ir juos išlaikys visu šimtu procentu.

K. Jurgutis,
Balso 76 sk. pirmininkas

MAŠINOMIS VAŽIUOJANTIEMS I PLB SEIMĄ

PLB Seimas jau čia pat. Visi detroitiečiai, važiuojantieji į šį seimą savo mašinomis ir galintieji paimti bent vieną keletą, prašomi registruotis pas Vytautą Kutkų, telefonas TA 5-3846. Registruotis kviečiami ir visi tie, kurie norėtų su kitais mašinomis važiuoti. Benzino išlaidoms iš dalies padengti kiekvienas keleivis mašinos savininkui turės sumokėti apie 15 dolerių. Visi užsiregistravusieji gaus PLB Seimo programas (kvieslius), o be to galės iš anksto įsigyti bilietus į didįjį koncertą Carnegie salėje, kamerinės muzikos koncertą, linksmykavakari, banketą ir kitus parengimus. PLB Seimas įvyks š. m. rugpjūčio mėn. 28-31 d.d.

V. Kutkus

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apkaivavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAIN 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 25.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

SAVE
Part Of
Every Pay

FOUNDED 1894
The Cleveland Trust Company
WE WELCOME YOUR SAVINGS
Member Federal Deposit Insurance Corporation

KAS
UŽSISAKĖ
TAS NESIGAILEJO!
DIRVĄ —

MONCRIEF

Visų metų
ORO VĖDINIMAS

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Apsaugokite savo kaimynystės Moncrief pardavėjų
THE HENRY FORNACE CO. MEDINA, O.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525
Antroji mūsų krautuvė yra
1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551
Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.
Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Clevelande APYLINKĖSE

Jaunųjų menininkų koncertas

Jinos Varytės ir Antano Smetonos koncertas, kuris įvyks sekmadienį, rugsėjo 7 d., 7 val. 30 min. Severance Chamber Music Hall, yra žymus įvykis mūsų kultūriniam gyvenime. Abu jaunieji menininkai yra tolokai pažengę savo srityse ir sulaukę pelnyto pripažinimo muzikiniame pasaulyje. Todėl yra svarbu, kad jų pirmas profesinis pasirodymas Clevelande susilauktų pilnų lietuviškosios visuomenės pritarimo. Korp. "Neo-Lituanian", kuri yra šio konderto rengėja, atlieka didelį kultūrinį darbą, suteikdama galimybes mūsų jauniems menininkams pasireikšti.

Pakvietimus į šį įdomų koncertą galima įsigyti pas korp. Neo-Lituanijos pirmininką C. Modestavičių, p. Jakubaitienę ir kitus platintojus.

Daktaras Henrikas Brazaitis ir ponis

įsijungė į OPEROS RĖMĖJŲ eilę, paaudodami "Fausto" operos spektakliui Clevelande \$25.00. Dėkodami gerb. p. Brazaičiams už auką, rengėjai kviečia ir kitus lietuvių intelektualus papildyti dar neilgą Operos Rėmėjų ar Operos Mecenatų sąrašą.

Kazys Senikas

buvo pirmasis clevelandietis įsigijęs bilietą į "Fausto" operos spektaklį. Jis buvo bilietą užsąkęs prieš porą mėnesių. Pirmųjų dviejų savaitių laikotarpyje buvo nupirktą per 100 bilietų. Norintieji pasirinkti geresnes vietas kviečiami paskubėti.

Brolis iš Lietuvos

ieško Juozo Alovičiaus. Atsiliepi: L. Kezenius, 774 E. 130 St., telef. GL 1-4649.

Penktasis kroatų kongresas ir kultūrinė paroda įvyks Clevelande, Hollenden Hotel, sekmadienį, rugpjūčio 31 d. Kongreso svarbiausi tikslai yra: iškilmingai pareikšti savo lojalumą šiam kraštui, painformuoti publiką apie kroatų teises ir kovas dėl nepriklausomos Kroatijos, pasmerkti komunistinę priepaūdą Europos kraštuose, pareikšti protestą dėl Tito tiranijos ir pareikalauti laisvės kard. Stepinac.

JUOZO KAMAIČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE.

12915 St. Clair Ave.
Batų ir odos parduotuvė, didelės batų pasirinkimas ir žemės kainos negu kitur.
Siuntimui į Europą duodama nuolaida.
Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus be mokesčio.
Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v.
Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

Čiurlioniečiams paremti gegužinė

Sekmadienį, rugpjūčio 24 d. 1 val. po pietų, p. Žiūrių sodyboje rengiama gegužinė paremti į PLB Seimą Nel Yorke vykstančius čiurlioniečius. Prašome dalyvauti.

CUYAHOGA APSKRITIES GYVENTOJŲ AUGIMAS

Cuyahoga apskrities gyventojų skaičius per paskutinius aštuonius metus pakilo daugiau, negu per visą dešimties metų laikotarpį, nuo 1940 iki 1950 metų. Nuo 1950 m. iki šių metų balandžio 1 d. apskrities gyventojų skaičius pakilo 18% — nuo 1,389,532 iki 1,639,810. Per dešimt metų tarp 1940 iki 1950 — tik 14.2%.

Šios ir kitos gyventojų statistikos žinios buvo praneštos iš Cleveland Electric Illuminating Company, kuri kasmet praveda gyventojų skaičiavimus.

Iš penkių apskrities miestų, turinčių daugiau, kaip 60,000 gyventojų, Parma ir toliau rėdė greičiausią augimą per paskutinius aštuonius metus. Parmos gyventojų skaičius pakilo 144% nuo 28,897 1950 m. iki 70,640 šiais metais.

Parma Heights, kuris pasidarė miestu 1957 m. sausio 9 d., parodė žymų augimą nuo 1950 m. Tais metais gyventojų skaičius pakilo iki 15,260.

Skačiuojama, kad Parmos gyventojų skaičius 1960 metais pasieks 77,200, o iki 1965 metų jis pasieks 92,000. Parma Heights gyventojų skaičius, manoma, pasieks 16,500 per du metus, ir 20,000 iki 1965 m.

Kita augimo vietovė yra Euclid, nors jo augimo greitis mažėja. Padidėjimas nuo 1940 iki 1950 m. buvo 132%, per paskutinius metus 61%. Šiais metais gyventojų skaičius pasiekė 66,570. Iki 1965 metų tas skaičius manoma pasieks 78,000.

Mažesnės vietovės apskrityje pasiekė milžiniškus procentinius padidėjimus per paskutinius aštuonius metus. Beachwood Village, pavyzdžiui, su 1,073 gyventojų 1950 m., padidėjo 359%. Dabartinis miestelio gyventojų skaičius yra 4,920, ir tikimasi kad dar iki 1965 metų pasieks 8,000.

Clevelando, didžiausio Cuyahoga apskrities miesto, gyventojų skaičius per paskutinius aštuonius metus pasiekė tik 1%. Dabartinis gyventojų skaičius yra 923,250. Iki 1965 m. yra tikimasi, kad tas skaičius pakils iki 930,000. Iš to yra aiškiai matoma, kad nauji gyventojai keliai tik ir priemiesčius.

Visos apskrities gyventojų skaičius, manoma, pasieks 1,685,000 iki 1960 m. ir 1,815,000 iki 1965 m. Paruošė KG

Šeiminių patogumų įrengiama daug naujų virtuvės patobulinimų. Nuotraukoj gaminė plyta tik virimui, kuri beveik neužima vietos ir panaši į radijo aparatą, kada ji uždaryta.

SLA 14 kuopa

\$25.00 auka parėmė moksleivio Benedikto Butkaus išlaidas stovyklauti Tautinėje skautų stovykloje.

P. Butkuvienė, už tą auką, SLA 14-tos kuopos valdybai reiškia širdingą padėką.

Pasinaudokite proga už katalogo kainą įsigyti naują Volkswageną be nustatyto laukimo laiko (apie metus).

Interesantai prašomi skambinti kasdien po 5 val. p. p. MU 1-6654. (64)

LABAI PRIEINAMA KAINA PARDUODAMAS DABARTINIS DIRVOS NAMAS.

tinkas atidaryti kokia nors dirbtovei ar krautuvei. Ypač tinka vyresniai amžiaus šeimai, kuri nori tame pačiame name gyventi ir turėti savo įmonę ar prekybą. Viršuj yra 6 didelių kambarių butas. Taip pat, šalia krautuvės, pirmame aukšte, lengvai galima įrengti nedidelį, dviejų kambarių butą. Lygiai ir antram aukšte lengva perskirti į du pilnigius butus.

Šaukit Dirvą telefonu HE 1-6344.

Labai patogi vieta gydytojui išnuomojama 848 East 185 St. esančiam Medical Bldg. Šaukti telefonais: IV 1-5636 arba IV 1-4026. (62)

2 namai ant vieno sklypo

E. 80 St., tarpe Superior ir St. Clair Ave. Abu namai yra gerame stovyje. Prašoma \$15,500.00.

J. A. Gričius Realty
19715 Cherokee Ave.
IV 6-2525

I šiaurę nuo St. Clair, East 125 gatvės rajone, GERAS VIENOS ŠEIMOS NAMAS

1 miegamieji, gaso pečius, garažas, arti autobusų linijos. Prašo \$12,500.

Turime ir daugiau gerų pirkinių. Kreipkitės į p. SIRVAITĮ
Wm. T. Byrne — Real Estate
1535 Hayden Ave. MU 1-6100
ar namuose KE 1-4080 (k.)

640 E. 117 ST.

Geras namas gyvenimui ir pajamoms. 4 did. kambariai pirmame aukšte. 3 dideli kamb. ir vonia antram aukšte. Įrengtas kamb. trečiam. Moderni virtuvė, naujas gaso šild., gražus sklypas. Lietuvių ir slovėnų kaimynystė.

Ray Hook, Broker
EV 1-5578 UL 1-1570

Parduodamas namas

2 šeimų, prieinama kaina. Tarp Care ir Glass Ave., 1153 East 63 St. Telefonas UT 1-0485.

D E M E S I O ! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiunčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius į Lietuvą ir visas Rusijos sritis, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių. Maistą kartu su rūbai siųsti neleidžiama.

Nepatikėkit savo brangių siuntinių į neišikias, siūlančias tarpininkauti rankas.

Globe Parcel Service Inc. siunčia su Inturisto įgaliojimais. Siuntiniai pilnai apdrausti.

Siuntėjų patogumui turime gerų vilninių medžiagų, odų, skarų, skarelų, batukų. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Adresas: 1313 Addison Rd. Kampas Superior ir E. 71st St. Tel.: UT 1-0806

Išnuomojamas butas

4 šeimų name, E. 124 St., į pietus nuo St. Clair. Yra keturi kambariai, žemai. Gaso šildymas ir garažas. Šaukti: ER 1-1648. (61)

NAMAI PARDAVIMUI

Vienos šeimos 7 kambarių namas Medina Ave. (tarp E. 79 St. ir Ansel Rd.). Dujinis apkūrenimas. Gerams stovyje. Prašo tik \$8,900.

Turime daugiau įvairių namų pardavimui šv. Jurgio ir šv. Kazimiero parapijų ribose ir kitur

Edvardas Karnėnas
J. G. Oshen Realty and Insurance Service
1141 Ansel Rd.
Cleveland 8, Ohio
Telefonai:
SW 5-4808 arba ER 1-4732

NEURA PICNIC GROVE

dabar kiekvieną savaitės dieną išnuomojamas gegužinė is-piknikams. Naujai atr. montuota šokių salė ir bufetas, didelė sporto aikštė, gražioje apylinkėje, daug vietos automobiliams pastatyti. Skambinti HE 2-1280.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvades garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidojimo direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Hendersoo 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Visais keliais į Tautinę stovyklą

VS. O. ZAILSKIENE

Tuo pat metu, kai LB darbuotojai ir New Yorko lietuviai energingai ruošiasi svetingai priimti Pasaulio Lietuvių Seimą, lietuvių skautai iš visų JAV ir Kanados vietovių vyksta į Michigano, netoli Pontiac, kur yra pasiryžę įkurti didžiulį palapinių miestą — IV Tautinę Stovyklą.

Tikimasi, kad suskris per 500 jaunuolių. Jų tarpe pamatysime ne vieną iš vyresniųjų, kurie anuomet, auštant Lietuvos Nepriklausomybės rytui, su Petru Jurgėla priešakyje žiėjo pirmąjį lietuviškos skautybės žiburėlį. Pamatysime ir eilę vėlesniųjų vadovų, kurie skautybę puoselėjo ir ugdė Lietuvoje, paskiau tremtyje ir kurie šiandien tebėra aktyvioje Dievo, Tėvynės ir Artimo meilės tarnyboje.

Tikėtai, kai šiandien suskrieję IV T. Stovyklą svetingoje Amerikos žemėje minėsime Lietuvos Nepriklausomybės ir Skautijos 40 metų sukaktį, nepasveikins mūsų nei Sąjungos šefas, nei jo pavaduotojas. Nematysime čia nei buv. Brolijos vyriausiojo skautininko pulk. Juozo Šarauskio, nei Sesių pirmosios vyr. skautininkės, nei visos eilės kitų vadovų, kurie daug daug savo brangaus laiko ir lėšų yra paaukoję lietuviškos skautybės augimui ir klestėjimui. Vieni iš jų yra žuvę, kiti pavergti...

Malonu prisiminti

Isigilinant į praeitį, prieš akis iškyla vaizdai ir įvykiai, kuriais malonu prisiminti ir kitiems priminti, ypatingai tiems mieliesiems lietuviams, kurie Lietuvos reikalais sielojasi, ir jaunimui, kuris nėra mažes Lietuvos.

Turiu galvoje 1938 metais Lietuvoje įvykusios II-osios tautinės stovyklos didįjį parada, kai arti 4000 skautų ir skautų su 12 tautų skautais svečiais ir viešniomis Kauno gatvėmis žygiavo Karo muziejaus sodelin padėti vainiko ant Nežinomojo Kareivio kapo.

Rodos ir dabar girdžiu, kaip skamba orkestro garsai ir dainos. Matau, Kauno gatvėmis eina skautai. Eina ritmingai, iškilniai. Plevėsuoja vėliavos, prieš kurias daug kas nusiima kepurės. Žmonių minios gausiais plėjimais sveikina užsieniečius ir savuosius. Praeina gražiosios, tvarkingomis uniformomis, linksmomis, saulės spinduliu ideintais veidais, mūsų skautės. Minia atpažįsta Kauno, Sūdavo, Dainavos, Aukštaitijos, Lietuvos vidurio ir paūrio dukras, ir pasigirsta dar didesnės plėjos ir valiaivai iš balkonu, terasu, nuo stogų, kur smalsuoliai iš anksto buvo užsiėmę vietos. Praeina ir žemaitės. Iš jų dvi nėšios atėjo į Kauną apie 400 kilometrų. Tai mažiekiečiai vyr. skautės Miliūtė ir Paulina.

O štai žygiuoja Brolia, Maži, jauni ir naugvenė žencia, kaip vienas. Narsiai skamba jų daina. Staiga viskas nutyla. Prie Karo muziejaus artėja "Gedimino nalis", inodu švdu apgaubta. Tai simbolis pavertutų. Ir jei nusi-klausytum dabar minios širdies balsą, tai išskirtum vieną ir tą patį: "Laisvės, laisvės bavarė tiesiems".

Karo muziejaus sodelyje

"Rikiuojasi tūkstančiai jaunimo. Žalavos palaidinutės užima visą sodelį ir atrodo, kaip pava-

sario pieva. Čia, Muziejaus balkone, stovi čekoslovakų mokytojų ekskursija. "Kaip gražu", sako kažkuris iš jų. Ir aš pajuntu tą grožio jausmą, ypač, kai Klaidėdos jūrų skautai įsileja į žalsvą masę ir lyg upelis sustingsta joje. Aplink minios žmonių širdingais plojimais sveikina skautus. Vėliavos išsiriškioja priešais Nežinomojo Kareivio kapą. Laikrodis muša aštuonis, ir kurantai ima skambinti "Marija, Marija". "Kaip gražu", sako čekė mokytoja. Visi godžiai dairymės. Karo muziejaus sodelyje ir ant stogų nuolat gausėja žmonių. Staiga trimito garsas bokšte. Keletos tūkstančių minia nuostabią tyli. Ateina karo invalida, Aukuro žėruoia ugnis. Gedulo maršas. Dedama daug vainiku. Skamba vienas no kito be ne 11 tautų himnų. Visi sujau-dinti. Nuo bokšto nuslysta didžiulė valstybinė vėliava, paskutinė malda, didžiulės minios eiedama, ir baigiamas nuostabios, neužmirštamios iškilmės.

Kaune gatvėmis vėl skamba dainos. Tūkstančiai didelių ir mažų skautų eina Laisvės aleja. Iš kur tie sveikatos ir našumo? Ar tai užsigrūdinimas ar pasirvėjimas? Ar jaunatvės energija? Ir kauniečiai, prisizū-

ręję skautų linksmumo, išmoko šypsotis, ploti. Skautai eina nepabaigiama srove. Jie žino, kur eina." (Iš P. Babicko str. "Skautai eina", tildusio Lietuvos Aido 1938 m.).

Mieli lietuviai!

Tikėkime, gražūs skautų-tų paradus pasikartos ir dabar po 20 metų į IV T. Stovykloje. Ir čia žygiuos dalis anuų, o paskui juos tremties ir išėjimo jaunimo gretos prie savo pačių pastatyto kryžiaus ir aukuro pagerbti žuvusiųjų. Ir čia skambės gražios lietuviškos dainos ir giesmės, ir trimitas gaus. Ir vėliava "Gedimino kalne" plevėsuos... Tai kas, kad čia žemė svetima;

JAV LB II TARYBOS SESIJOS NUTARIMAI

Ugdymke tautinį solidarumą

Lietuvių tauta žiaisi metais mini ir švenčia keletą didelių reikšmės sukaktiū. Iš nenketo amžių praeities mums iškyla ir j mus prakalba moralinės didybės pavyzdžiai šv. Kazimieras. Tautinio darbo kelius ir tautinės meilės bei vienybės prasmę savo Tautos Himnu mūsų rodo prieš šimta metų imes dr. Vincas Kudirkas. Lietuvos Nepriklausomybės idealas prieš keturiasdešimt metų buvo įkūnytas Nepriklausomybės akto, nusiėktu visos tautos nusiėcentimui ir kovai.

Visu šiu sukaktiū įprasminimas mums tampa gyvenamojo meto reiklavimu. Todėl ir šiu dienu savo pastangas, darbus, užsiėmimus ir gyvenimo persunkimą ta dvasia, kuria Lietuvių Charta išraiškė šiuo tautiniu įnareigimui: Tautinis solidarumas yra aužėjantis tautinio dorvės. Lietuvių nola tautinį solidarumą. Visi lietuviai yra lyvišs tos načios tautos vaikai, tarp savęs broliai.

Visa PLB Seimo pasisėkimui

1958 m. rugpjūčio 28-31 d. New Yorke susirenkančio Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo reikšmė priklauso ne tik nuo susirinkimo fakto, bet ir nuo to uždavinio, kuriuos jis atliks. Tie gi uždaviniai kelerioji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizaciniai reikalai, tautinio išlikimo rūpesčiai, laisvos Lietuvos ateitis ir kt. Su PLB Seimu taip pat siejama ir kūrybinių tautos jėgų demonstracija, todėl kartu rengiami didingi koncertai, lietuviško meno ir spaudos parodos, sporto šventė ir kt.

PLB Seimo pasisėkimui reikia visų mūsų dėmesio ir aktyvumo. Tad kiekvienas lietuvis yra kviečiamas prisidėti savo jausu — kas dalyvavimu, kas naudingų sumanymu, kas ir savo auka. Ypačiai to laukiama iš visų Bendruomenės dalinių — apylinkių ir apygardų vadovybių bei paskirų narių. Padarykime visa, kad PLB Seimas būtų įspūdingas ir jo balsas garsus bei didingas.

Lietuvių centro steigimas

LB Taryba pritaria minčiai turėti pasaulyje pasklidusiems lietuviams centrą, kur būtų patalpos lietuvių institucijai bei draugijų darbiui, kultūrinei veiklai, muzėjui, archyviui ir kt. tautiniam reikalams. Toks centras galėtų būti vadinamas Pasaulio Lietuvių Rūmais ar kuriuo kitu tinkamu vardu. Kadangi tokio centro mintis yra lygiagrečiai kilusi ir kitur, tad Bendruomenės organai skatinami imtis iniciatyvos šį klausimą aiškinti ir spresti bendradarbiavimo būdu.

Ohio gubernatorius C. William O'Neill asmeniškai kviečia į Ohio valstybės parodą, įvykstančią rugpjūčio 22-29 dienomis Columbus mieste.

jei mūsų širdyse Lietuva gyva ir yra pasiryžimas drąsiai eiti Dievo, Tėvynės ir Artimo meilės keliu.

Stovyklos vadovybė ir stovyklautojai-jos laukia jūsų, mielieji lietuviai. Tad visais keliais vykite į IV-ąją tautinę stovyklą. Ten atgis mūsų jėgos ir rasim iškėpimo naujiesiems darbams.

T. Stovyklos adresas: Highland State Recreational Area, Lithuanian Nat. Scout Camp, Milford, Mich.

Stovyklos laikas: Rugpjūčio 15-30 d.

Lietuviško auklėjimo reikalai

LB Taryba ypačiai nabrėžia lietuviško auklėjimo svarbą ir reikšmę lietuvių atečiai. Pirmasis šio auklėjimo židinys turi būti mūsų šeima. Toliau jis plečiamas per lietuviškus vaikų darželius, per lietuviškas mokyklas, per jaunimo būrelius ir organizacijas. Didelį tautinį darbą atlieka laikuriose vietovėse jau įsteigta mokyklinio jaunimo ansambliai. Visi bendruomenės daliniai yra praręmę bei skatinami šiuos tautinio auklėjimo židinius palaikyti bei remti, o kur jų nėra — ir naujus steigti. Bendruomenės daliniai taip pat prašomi stebėti, nedėti bei remti ir paskirus pasireikšiančius lietuviškus talentus.

Organizacinių Bendruomenės reikalai

Lietuvių Bendruomenės organizacinis augimas statistiniais duomenimis uždavinio atlieka. Šiam tikslui jos organai yra skatinami vesti būdą bei priemonių Bendruomenės reikala padidinti bei suvisuotinti ligi tokio laipsnio, kad visų lietuvių organizacijų narių kartu būtų ir Lietuvių Bendruomenės nariais.

Lietuvių Bendruomenės daliniai siekdami geresnį organizacinio susilaukimo, savo aukles skiriamas ne vietos organizacijų lietuviškai veiklai remti, simūnia toms organizacijoms tiesiogiai, bet per LB Centro Valdybą.

Bendruomenės biuletenio reikalai

LB Taryba, laikydama LB Centro Valdybos leidžiamą biuletenį Bendruomenę vienijančiu bei tvirtinančiu veiksniu, skatina jį plėsti ir skieisti ne tik tarp Bendruomenės aktyvo, bet ir tarp visų lietuvių.

Lituanus rėmimo reikalai

LB Taryba reikią džiaugsmą dėl gražių akademinių mūsų jaunimo pastangų informuoti kitataučius apie Lietuvą bei jos reikalus per žurnalą Lituanus ir kartu kreipiasi į organizuojantį lietuvių visuomenę bei paskirų lietuvių skatinantį ir toliau reguliariai remti jo leidimą. Geriausia proga tebūna rugšėjo — Lituanus planinio mėnuo. CV inf.

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

BILJETUS FAUSTO OPEROS SPEKTAKLIUI CLEVELANDE RUGŠEJO MĖN. 13 D. 7:30 VAL. VAK.

Masonic Auditorium.
3615 Euclid Ave.

GALIMA UŽSAKYTI PASTU. UŽSAKYMUS SU PINIGAIS SIUSKITE:

Nijolė Bartuškaitė,
1893 Rosalind Ave.
East Cleveland 12, Ohio.

Kainos:

Main Floor \$6.00, \$5.00
Mezzanine \$6.00, \$5.00, \$4.00
Balcony \$5.00, \$4.00, \$3.00

Clevelande gyvenantieji bilietus gali gauti pas santarčius ir LIETUVIŲ PREKYBOS NAMUOSE 6933 SUPERIOR AVE.

VINGIAI IR PERSPEKTYVOS

J. P. P.

"Penkiasdešimt keturi yra šios savaitės magiškieji skaičiai" — JT plenumo sesijos išvakarėse pastebėjo NBC komentatorius Brinkley. Ką tai reiškia? Jungtinių Tautų plenumą sudaro 81 valstybė (buvo 82, bet Sirijos ir Egipto susijungimas tą skaičių numušė). Rezoliucijai praversti reikalinga dviejų trečdalių dauguma, o tai ir yra 54.

Vakary bloką sudaro 23 valstybės plius 20 Pietų Amerikos kraštų. Jie pastoviai balsuodavo drauge su Vakary blokų, tačiau šį kartą, kai JAV pasiūlys priimti rezoliuciją, reikalaujančią stabilizuoti netiesioginę komunizmo agresiją, yra abejonių, ar kuris jų neiškirs koki netikėtumą.

Komunistinio bloko narių yra 9 plius kartais ir neutralumo puosė susvyruojanti Jugoslavija.

Likusieji 29 kraštai sudaro vadinamą neutraliųjų bloką. Jie yra: Afganistanas, Airija, Austrija, Burma, Ceylonas, Etiopija, Ghana, Indija, Indonezija, Irakas, Izraelis, Jemenas, Jordanas, Jungt. Arabu Respublika, Kambodija, Laos, Libanas, Libija, Libija, Malajai, Marokas, Nepalas, Pietų Afrikos Unija, Saudi Arabija, Sudanas, Suomija, Švedija, Tunisas.

Ju tad balsai ir bus lemiami svarsteliai Vid. Rytų krizės svarstyklėse.

Ir nei viena pusė — nei Vakarai, nei Rytai — tuo tarpu nėra tikri, kad JT nepaprastoje sesijoje jiems pasiseks praversti savo rezoliucijos, t. y. gauti reikalingus du trečdalius balsų.

Viena tuo tarpu aišku, kad nepaisant pirminko Leslie Muro (N. Zelandija) jau iš anksto skelbiamu prašymu, diskusijos išsivystys į didelį propagandos mūšį.

Chruščiovo karuselė, kaip "U. S. News and World Report" yra vadovinė jo propaganda dėl viršūnių konferencijos, po susitikimo su Maoceitūnų pradėjo sukelti atvirkeščiai. Tačiau ne tiek žinoma tai, kad oficialiame pokonferenciniame komunikate Vakarus jie išvadino "imperialistinio karo maniakais", arba pabrėžė, kad "imperialistiniai agresoriai bus nušluoti". Jau ana karta minėome, jog komunistai pradėjo koncentruoti kariuomenę prie Formozos ir ten yra įvykę rinklofu incidentu tarp nacionalistinės ir komunistinės Kinijos. Pastarosiomis dienomis ten pradėti teikti sovietinės gamybos sruasminiai naikintuvai ir bombonešiai. Čiankaikiškas taip pat paprašė iš JAV daugiau sruasminių lėktuvų. Ir kautvinių narėnėvė yra ten natrulinioji septintoji JAV laivyno flotilija.

Pietryčių Azijoje po Chruščiovo ir Maoceitūno susitikimo smarkiai pagyvėjo komunistinė veikla. Laose ir Kambodijoje Pojpinke kurstomi komunistai savo veikla privertė antikomunistinį Tailandą paskelbti nepaprastojo mato būklę kai kuriose pasienio provincijose. Didelis susirūpinimas viešnatania ir antikomunistiniame Pietu Vietnamo. Stebėtojai būkštania, kad Raudonoji Kinija ruošianti kelia tolimesnei komunizmo ekspansijai visame regione.

Nasseris praėitį savaitę "švarino atmosferą" Saudi Arabijoje, kur io maršalas Hakim Amer kalbėjosi su karaliumi Sandu ir io broliu, premjeru Faisalu. Nasserio maršalas buvo šiltai priimtas, tačiau, kiek įmanoma, karalini prasidėjo ultimatumu: arba šalinoti JAR, arba būti izoliuotam iš arabų pasaulio.

Istorinė Nautilaus kelionė pro šiaur. Ašigalio ledvny apačią yra ne tik šiandieninės technikos laimėjimo apraška — ji įdomi ir militariu požiūriu. Rusai lig

Bičiuliams

LIUCIJAI ir VINCUI ŠANDZIAMS

ir p. KAČIONIŲ šeimai

mylimai mamytei ir uošvei Lietuvoje mirus, reiškiamė užuojautą

Chmieliauskai,
Bužėnai,
Vetzelis.

VLADUI APYNIUI

mirus, jo brolių JONĄ su šeima ir žmoną JONĘ nuoširdžiai užjaučia

T. ir B. Ivanauskai

šiol jautėsi labai saugūs Ašigalio pusėje. Nautilaus kelionė tas iliuzijas sugriovė. To tipo povandeniniai laivai šiandien skaitomi iudromis iš tolo vairuojamųjų raketų paleidimo platformomis. Kain naaiškėjo, jie gali iškūti labai ilga laika vandens paviršiuje — šioje 6000 mylių kelionėje Nautilus buvo viršūn iškilęs tik viena karta. Ledo dangą yra per natūrali atsargia nuo natrulinioančiosse lėktuvuose ironetu padaro aparatu. Povandeninių helikopterų tik surasti tinkamą aplinką tarp ledų, o tai jė lemia randa televizijos kamerų paselba, ir... sumažinti raketų krūvini.

Rusai, kiek žinoma, atomine energija varomus povandeninius tuo tarpu dar tebekonstruoja.

VOKIETIJOJ

NAUJAS TAUTINIŲ ŠOKIŲ VADOVELIS

Artimiausiu metu KV gauna iš spaustuvės V. R. Sandargienės — "Liaudies šokis Lietuvoje". Šis tautinių šokių vadovas yra kišeninio formato, 140 puslapių, smulkesniu šriftu, kietais iliustruotais viršeliais. Kadangi ir šis leidinys yra išleistas didžiausia dalimi pašalinės subsidijos dėka, Kr. Valdyba dalins jį nemokamai tiems, kurie sutiks prisijusti DM. 1.50 anksčiau minėtoms išlaidoms padengti. Šiup leidinio savikaina siekia DM. 6.—.

TORONTO

LNT Toronto Komiteto pirminkas A. Kiršonis atostogų laiką iki rugpjūčio 25 d. praleis Moskva ežeryne. Tai nepaprastai graži vietovė, turinti tūkstančius ežerų, kurie sutraukia daug turistų ir vasarotojų.

Taipgi toj pačioj gražioj romantinėj idilijoj jau praleido atostogas mūsų vienminčiai E. ir J. Jurkevičiai.

Lietuvių vasarvietėje Vasa-gijoje atostogavo vienminčiai J. Česėkas, Pr. Kvedaras, Aug. Kuolas, F. Jonynas, Garbačiauskas, Keturcius ir daugelis kitų. Daugumas atostogas jau baigė arba baigia ir vėl grįžta prie savo tiesioginio darbo.

IR TAIP GYVENIME BŪNA

Pueblo mieste viena moteris vėlai naktį — antrą valandą po vidurnakčio, paskambino krautuvininkui prašydama palikti kepalą šviežios duonos. Rytą, pusę šešių, telefono skambėjimas pradžino tą moteriškę, kuri atsliepusi išgirdo: "Kokią duoną palikti — baltą ar ruginę?"

Milwaukee mieste vienas vyrukas, areštuotas už vagystę,

prisipažino, kad jis apvogęs tą patį barą du kartus. Tik jam esą neaišku, kodėl visi taip pikti, nes jis tame pačiame bare tuos pinigus ir išleides.

Kansas City miesto policijoje skundėsi vienas pilietis, jog jo piniginė dingusi, kada jis buvo vežamas policijos mašinoje į daboklę.

Virginijoje viena moteris pasiskundė policijai, kad vagis, nuolat paimas jos riebias vištas, o ju vietoje paliekas vos pastovindas ant kojų.

Lima miestelyje, vienas vyras nubautas septyniom dienom daboklės, pareiškė, jog jis esąs nenatinkintas, nes jis prašęs 30 dienų bausmės.

Battle Creek miestelio gyven-tojas, atsidūręs teisme už pergreitą važiavimą buvo paklaustas, kokia jam būtų geriausia bausmė. Kaltinamasis pagalvojęs atsakė, kad 60 dolerių. Teisėjas nusprendė, jog tai perdidelė bausmė ir jį nubaudė tik 50 dolerių.

New Yorko valstybės ūkininkas skundėsi, kad jo kiaulės sulindo ir kaimyno lauka, o šis joms paėmė ir pardavė. Kada savi-ninkas pareiškė protestą, tai dar gavęs ir į kailį.

Floridos kalėjimo administracija nustebo, jog vienas kalinys, nuleistas keleta valandų anksčiau, bandė vėl slapta įlįsti į kalėjimą.

Mississippi valstybėje viena moteris policijai pareiškė, kad ji nekrempianti dėmesio ir ansisipiaudymus per šeimos gincus, bet, kai vyras nagriebes ją išmetė ner tvora ir kaimyno kiema, tai jau esą truputį perdaug.

Eau Claire mieste vienas alviniu krosnių pardavėjas areštuotas už perreiktą važiavimą, neturėio 20 dolerių užstato. Savo ansukrumo dėka būdinčiam policininkui išlūle pirkti krosnį ir tuo pačiu gavo 20 dolerių pradinį mokėjimą.

Kalifornijoje vienas mašinos vairuotojas buvo areštuotas už nervvažiavimą dvigubos geltonos juostos. Kai jam nepavyko teismo tikinti, jog jis nekaltas, tada jis pranešė policijai, kad ji ner 60 dienų privalo išsikraus-tviti iš trimu naktiniu, kadangi jis esąs tu patalnu savininkas.

Kai kuriose JAV valstybėse yra tatavimas, kad bet koks susita-rimas, padarytas sekmdienė, neturi įstatymo galios. Tokiu būdu vienas Bostono vyrukas, patrauktas atsakomvėn už susitarimo sulaužymą, įrodė, kad susitarinčios buvo sekmdienė ir todėl jos negaliojančios.

Ar Tayo pažįstami

jau skaito

DIRVĄ?

Great in '58
OHIO STATE FAIR
AUGUST 22-29

HONORING OHIO'S PRESIDENTS

HORSE SHOW
HARNESS RACING
PRO FOOTBALL GAME
LIVESTOCK SHOW

PLUS

GEORGE GOBEL
DEAN MARTIN
DENNIS DAY
TED LEWIS
ERIN O'BRIEN
TOMMY SANDS
SKY KING
MOLLY BEE
THE LENNON SISTERS
THE VAGABONDS
GABBY HAYES
JOHNNY CASH
BEN ALEXANDER
SMILEY BURNETTE

8 BIG DAYS